

Het likteeken

Hippoliet van Peene

bron

Hippoliet van Peene, *Het likteeken*. J.P. van Dieren en Co, Antwerpen 1844

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/peen001likt01_01/colofon.php

© 2017 dbnl

Persoonen.

DE GRAEF VAN SELMAR.

MARIE, zyne Dochter.

LOUISE, kamerjuffer.

ARTHUR.

DE BARON DE SEDAN.

JORIS, pachter.

THERESE, zyne Vrouw.

Boeren en Boerinnen.

Twee Baenstroopers.

Een Waerzegger, een Liedjeszanger, een Orgelspeelder, een Kwakzalver,
Kramers, enz.

De persoon aen het hoofd van elk tooneel geplaatst, is altyd aen de linker zyde van den aenschouwer.

Het likteeken, drama.

Voorspel.

Het tooneel verbeeldt eene dorpsplaets. Links van den aenschouwer de pachthoeve van Joris. Regts en in 't verschiet verscheide zoetekoekkramen en stellingen voor poetsenmakers. Links een Liedjeszanger met zyne schildery... Wat verder, langs denzelfden kant, eene barak waerin een kalf met twee hoofden te zien is. Met het opgaen der gordyn ziet men het levendige tafereel eener boerenkermis. Eenige jongens en meisjes dansen op het gespeel van eenen orgel; anderen houden zich met eenen Waerzegger bezig. -

Eerste tooneel.

BOEREN EN BOERINNEN

(dansende.)

KOOR.

Air uit: *La Grâce de Dieu.*

Jonge jeugd!
 Laet ons, 't hart vol vreugd,
 Al te gaer
 Onze kermis vieren.
 Laet ons dansen, laet ons zwieren...
 't Komt toch maer
 Eenen keer op 't jaer.

DE ORGELSPLEEDER.

En avant deux!

(Allen dansen.)

EEN KRAMER.

Lekker amandelbrood! koopt wat! koopt wat!

EEN ANDER.

Nieuwbakken zoete koek! suikerzoet! suikerzoet!

DE ORGELSPLEEDER.

Balancez vos dames! -

KOOR

Jonge jeugd!

Laet ons 't hart vol vreugd

Al te gaer

Onze kermis vieren.

Laet ons dansen, laet ons zwieren;

't komt toch maer

Eenen keer op 't jaer.

DE ORGELSPLEEDER.

A gauche sur les côtés! -

(Allen dansen.)

DE LIEDJESZANGER.

Omstaenders! gy hebt hier het schoon gezang van den bekeerden moordenaer.

EEN UITROEPER.

Hier is te zien het wonderbaer kalf met twee hoofden. - Binnen maer... binnen..!

EEN KWAKZALVER.

Beminde burglary! hier hebt gy het onfeilbaer middel om al de vetachtige plekken uit laken, uit zyde, uit alle soorten van stoffen te doen verdwynen.

EEN MESSENKRAMER.

Fyne messen en schoone pypkassen.

DE ORGELSPLEELDER.

Chassez les huit.

KOOR.

Jonge jeugd! enz.

DE WAERZEGGER.

Langs hier! langs hier!... hier is Astorigo de goederelukzegger... twee centen maer... twee centen!..

DE MEISJES,

(ophoudende van dansen.)

O ja.. ja... ons goed geluk... ons goed geluk!

DE JONGENS.

Welaen! laet ons hooren.

EERSTE MEISJE.

Ik de eerste... ziedaer is een splinternieuwe halve kluit.. houd den overschot en zeg my iets goed.

(Zy biedt hem hare hand.)

DE WAERZEGGER,

(na hare hand geraedpleegd te hebben).

Gy zult in 't kort met uwen minnaer trouwen.. maer wees op uwe hoede; gy hebt een erge medevryster en twee honden aen één been komen zelden overeen.

(Allen lagchen.)

EERSTE MEISJE,

(ter zyde.)

Ik weet wel wie het is. Maer ik zal ze de oogen uitklauwen.

TWEEDE MEISJE.

Nu myne beurt... Daer is uw geld, tooveraer Asto.. ro.. bo... en hier is myne hand.

DE WAERZEGGER.

Poezelig! by den Capricornus!

DEZELFDE.

Wat is dat voor een Heilige? Die staet in myn gebe-

denboek niet... om het even... ga maer uw gang... zeg maer op.

DE WAERZEGGER.

O firmament! wat zie ik daer!

DEZELFDE,

(hare hand schielyk wegtrekkende.)

Ei! wat ziet hy dan... die leelyke vent?...

DE WAERZEGGER.

Ik zie dat uw minnaer u sinds dezen morgen ongetrouw is en tegenwoordig met uwe buervrouw het veld in wandelt.

EEN JONGEN.

Gy liegt, vervloekte waerzegger! want hier ben ik zelf en heb Leentje nog van daeg geen minuet verlaten.

TWEEDE MEISJE.

't Is de waerheid...

DE WAERZEGGER,

(ter zyde.)

Ei! Ei! de duivel hale de vryers en de vrysters. - Ik ben verloren.

ALLEN,

(schimpende.)

Ha! ha! de slimme tovenaer! de alwetende waerzegger! ha! ha! ha! hy weet er even zoo veel van als 't kalf van de Hoogmisse.

EEN MEISJE.

Hy zal ons niet meer krygen.

EERSTE MEISJE.

En ik die er Truitje de oogen zou om uitgeklauwd hebben.

DE JONGEN.

En ik die er van Leentje den zak had om gekregen.

ALLEN.

Van hier... van hier... den Astorigo.

(Zy werpen zyne stelling omver en jagen hem weg.)

EERSTE JONGEN.

Sa! daer wy nu den tooveraer naer den duivel gezonden hebben, wat gaen wy nu doen om ons voorts te vermaken?

TWEEDE JONGEN.

Ik stel een partytje met de bollen voor.

EERSTE MEISJE.

Neen, neen, laet ons liever gaen schongelen op den boomgaerd van Bazinne Joris.

EERSTE JONGEN.

Willen wy pieperkenduik?

EERSTE MEISJE.

Toe, loop! gy weet wel dat het de Pastor verboden heeft.

EERSTE JONGEN.

Hy heeft wel het dansen verboden... dat belet toch niet dat gy allen van daeg flink uw been uitgestoken hebt.

DE MEISJES.

Laet ons gaen schongelen... laet ons gaen schongelen.

EERSTE JONGEN.

Nu goed... 't gaet voor den schongel. - Maer 't is gelyk ik had toch liever pieperkenduik.

EERSTE MEISJE.

Wie zal het gaen vragen?

TWEEDE MEISJE.

Ik; maer gy moet allen medegaen.

ALLEN.

Ja, ja... ga maer op.....

DEZELFDE.

Welaen, komt...

(zy gaet in huis; allen volgen haer tot aen de deur; zoodra zy binnen is, nemen zy de vlugt.)

EERSTE MEISJE.

Daer is zy alleen binnen... Ik had het niet willen wagen, want ik ben zeker dat zy met bloswangen zal terug komen.

ALLEN.

Waerom?...

DEZELFDE.

Ha! de droes!

ANDEREN.

Kom, laet hooren? -

EERSTE MEISJE.

Er wordt veel gepraet op het dorp, en Bazinne Joris rydt sinds eenige weken fel op de tong... Het is misschien laster, zult ge my zeggen... maer toch, waer niets van is zegt men gemeenlyk ook niets van.

ALLEN.

O vertel ons dat...

DEZELFDE.

Stil. Er wordt onder andere gezegd dat zy een zeker steedsch meisje zorgvuldiglyk in haer huis verborgen houdt.

ALLEN.

Ziet ge dat...

DEZELFDE.

Eenige zeggen dat het een fransch ding is, dat uit haer huis is weggeloopt met een ouden generael die Bazinne Joris rykelyk betaelt om heur tot harent te verbergen. Men gaet zelfs zoo verre van te verzekeren dat hy alle nachten in 't geheim op de hoeve komt. Anderen, die beweren het meisje met eene schemering gezien te hebben, zweren op hunne eeuwige zaligheid dat het de dochter van den graef Van Selmar is, de huisheer van Joris, by wien zy nog voorleden zomer hooi brag-

ten. Het jong gaet naer kerk noch kluis; zy is niet ziek, want pastor of doctor hebben er nog geen voet in huis gezet... wat is zy dan? wat? - dat zullen wy God en de molenaer laten scheiden... maer ik zou toch voor geen honderd pond groote in haer schoenen willen zitten...

(met geheim)

want men heeft Joris dezen namiddag by Anna de vroedvrouw gezien.

DE JONGEN.

Sapperloot! het was toch voor zyne vrouw niet...

DEZELFDE.

Wel neen... het was voor 't meisje.

DE JONGENS,

(schimpende.)

Ha! ha! nu weten wy waer het kapelleken staet.

DEZELFDE.

Stil! daer is Bazinne Joris met Leentje.

Tweede tooneel.

DE VORIGEN, THERESE, TWEDE MEISJE.

THERESE

Neen, Leentje, neen, myn kind. -

EERSTE MEISJE,

(tegen de anderen.)

Daer! heb ik het niet gezegd.

THERESE,

(verlegen.)

Op een anderen dag zoo veel als ge wilt... maer van daeg is het onmogelyk... Ik heb overkomste... kermisvolk... wat weet ik al... dat zou misschien...

TWEDE MEISJE.

Ho! daer is niets aengelegen Bazinne... wy zullen maer den schongel uitstellen en wêr gaen dansen.

EERSTE MEISJE,

(met inzicht.)

Ja, ja; en aengezien er belet is... aengezien er personen zyn die men zou kunnen
stooren...

THERESE,

(ter zyde.)

Hemel!

EERSTE MEISJE.

Tot wederziens dan...

(zacht tegen de andere.)

Hebt gy niets gezien?

TWEEDE MEISJE,

(even.)

Gezien, wat?

EERSTE MEISJE,

(even.)

Ha! ha! ik moet u volstrekt onderrigten, kom.

(Luid.)

Goeden avond, bazinne Joris... De goede God believe dat gy dezen nacht wel moogt slapen. -

ALLEN.

Naer den dans... naer den dans. -

(Zy vertrekken al zingende: Jonge Jeugd. enz.)

(Gedurende deze twee laetste tooneelen hebben de kramers hun goed ingepakt - het is avond geworden.)

Derde tooneel.

THERESE,

(alleen.)

Wat wil zy zeggen? dat ik wel mag slapen... Weet zy dan? O neen, neen, dat is onmogelyk. Niets heeft de ongelukkige kunnen verraden. Ach! zoo men kwam te weten, het ware met ons gedaen; trouwens op een dorp is het schande, eene misdaed, van zulke meisjes in huis te nemen. Men schuwte, men verstoot ze, tot dat zy op de baen bezwyken of eene dubbele moord begaen en dan zegt men, om zich te

verschoonen, dat het 't kwaed is, en niet de nood, dat haer tot dit uiterste gebragt heeft.

(Joris ontwarende.)

Ha! daer is myn man.

Vierde tooneel.

THERESE, JORIS.

THERESE.
Welnu! Joris?

JORIS.

Zy zal zich in gereedheid houden!.. zyt gerust... Ik heb maer reis een tikjen op het watervenster te geven, zy zal weten wat het is en my dadelyk volgen.

THERESE.

Kyk, Joris! het spyt my zekerlyk niet 't geen ik gedaen heb; o neen, het was onze pligt... maer ik zou geerne ik weet niet wat geven, moest dat in ons huis niet voorvallen.

JORIS.

En ik, ik ben tevrede dat het hier voorvalt. - Waer ware zy ergens beter verzorgd geweest dan hier? Wie had beter dan wy hare uitwendige eer en haer geheim kunnen bewaren? Zy is de dochter van onzen weldoener, van onzen goeden huisheer, en heeft uit dien hoofde aenspraak op al onze toegedaenheid, op onze erkentenis.

THERESE.

Maer zoo haer vader, de graef Van Selmar, eindelyk kwam te vernemen dat zyne dochter de kostschool, alwaer hy haer geplaetst heeft, ontvlugt is; zoo hy eens kwam te ontdekken dat, nauwelyks vyftien jaren oud, reeds verleid en geschonden, zy hier in ons huis.....

JORIS,

(haer teeken doende van te zwynen.)

Stil...

(hy ziet rond of zy niet kunnen gehoord worden.)

Welnu, ik zou hem zeggen dat ik zyn kind het leven gered heb, en als hy is gelyk ik meen, zou hy my bedanken. Maer waertoe deze ydele vrees? Heeft mejuffer Marie niet, tot op het laetste oogenblik, door middel van eene gewaende ziekte haren staet aen alle hare gezellinnen weten te verbergen? Heeft zy de kostschool niet verlaten onder voorwendsel van een paer weken by eene oude tante, welke zy in de stad had, te gaen doorbrengen?.. En zal zy niet, met Gods hulpe, binnen eenige dagen naer hare kostschool weder vertrekken?

THERESE.

En de opspraak van heel het dorp 't welk ons met vingers zou wyzen, indien men iets daarvan moest vernemen.

JORIS.

Het dorp! het dorp!.. wat raekt ons het dorp... Moeten wy iemand rekenschap van ons gedrag geven? Te meer deden wy iets kwaeds? Zoo veel te slechter voor hen die het goede lasteren. Bovendien, is dit geheim dan zoo moeijelyk om te bewaren. Zyn wy niet opzettelyk, ofschoon het jaergetyde reeds gevorderd is, zonder knecht of meid gebleven om alle onbescheidene ooren en nieuwsgierige oogen te verwyderen? en eens mejuffer Marie vertrokken, wel kunnen wy niet zeggen dat wy een kind, een vondeling, opgenomen hebben, dat wy kweeken omdat wy er geen hadden.

(het weerlicht.)

THERESE.

Daer, het weerlicht!... Kom Joris.

JORIS.

Ja.. de lucht is zwaer.. wy gaen van den nacht onweder hebben.

(Donderslag in de verte.)

Daer ligt het al in de verte te rommelen.

THERESE.

Kom, laet ons binnen gaen.. Mejuffer Marie mogt bang zyn. En wie weet; zy is zoo zwak.

JORIS.

Gy hebt gelyk, het is onvoorzigtig van haer in zulk een oogenblik alleen te laten.

(Het dondert.)

THERESE,

O myn God! hoor eens hoe 't onweder opkomt... God beware ons toch van alle ongelukken!

JORIS.

Kom, kom, zottin... waeraen denkt gy nu.. het is niets... het zal overdryven.

(Zy gaen alle twee in huis.. het is geheel nacht geworden.)

Vyfde tooneel.*DE GRAEF VAN SELMAR.***DE GRAEF.**

Dezen nacht moet het zyn. Hunne voorzorgen, dat heen en weêr loopen by die gekende vrouw, alles schynt my in myn vermoeden te versterken. O kon ik nog een oogenblik twyfel en of het Marie, myne dochter is! Maer neen; gisteren nacht heb ik een woord gehoord, een woord dat my vreesselyk overtuigd heeft. In haren angst, in hare raeskalling noemde zy mynen naem en dan nog eenen anderen.... Albert! o deze laetste deed in eens al myn bloed in myne aderen stremmen. Deze Albert was het, dien ik niet ken; deze Albert die my welligt myne jeugdige Marie, deze pas ontlokene bloem voor eeuwig had bedorven. O mogt hy eens al de folteringen gevoelen die hy myn vaderhart sedert acht dagen heeft doen doorstaen! - De vreugde op 't gelaet, de blydschap in 't gemoed, besluit ik myne dochter in hare kostschool te gaen verrassen. Hoe telde ik de uren, de minuten af, die my van haer scheidden. Het scheen my toe dat de postpeerden trager liepen dan naer gewoonte. Ik praemde den postryder, gaf hem dubbel drinkgeld, eindelyk, na zes uren ongeduld en afwachting komen wy toe. Ik vlieg binnen, strek myne armen uit om er myne dochter in te ontvangen. Vervloeking! zy was er niet meer, zy was yllyngs vertrokken. Ik snel naer eene oude tante in de stad; ik eisch Marie van haer; zy weet niet wat ik zeggen wil. Gelyk een uitzinnige doorloop ik de stad, aen elken voorbyganger naer myne dochter vragende. De ellendigen begrepen my niet; zy scholden my voor gek uit. Twee dagen vervlogen er in deze angstvolle vertwyfeling. Moedeloos en half krankzinnig kom ik aen de Poort. Twee dagen te voren had men een jong meisje in een huerkoets de stad zien uitryden en den weg van dit dorp nemen. Ik veronderstelde niets beters dan eene schaking. De rouw en de woede in het hart vlieg ik op de spooren

van den schaker, en op een kleinen afstand van dit dorp verneem ik van den koetsier die haer gevoerd had en reeds terug kwam, dat zy alleen was en dat naer alle waerschyndelykheid de tyd niet verre kon zyn dat zy moeder zoude worden. - Moeder! o dan was ik weldra van besluit veranderd. Ik wilde my voor haer in zulken toestand niet meer vertoonen. Ik beminde haer te sterk om misschien de schuld van hare dood te worden; en te meer de hoogmoed wilde niet te blozen hebben in de tegenwoordigheid van onderhoorigen. Gedurende vyf volle nachten zwerf ik rond de hoeve, honderdmael het oor tegen dit sleutelgat gerigt om een woord, een gil te hooren die my zegt dat de tyd gekomen is. Ja, myne dochter zal nog zonder blozen onder myne oogen verschynen; zy zal niet weten dat ik haer geheim ken; ik zal haer het kind ontvreemden en onze eer zal gered zyn. Maer hoe? geen enkele vertrouweling by de hand en zelf... dat kan ik niet.... Men komt... Verwyderen wy ons een oogenblik.

Zesde tooneel.

JORIS, DE GRAEF, verscholen.

JORIS,

(met eene lantaern in de hand, terwyl hy zyne deur toemaekt.)

Komaen, het is tyd... God! wat weder... en de wegen die zoo onveilig zyn.. alle nachten hoort men van baenstroopers; gelukkiglyk dat haer huis niet verre van de hoeve is.

DE GRAEF,

(die luistert.)

Ha! ik begryp.

JORIS.

Die arme juffer Marie!

DE GRAEF.

Marie, haer naem.. ho!

JORIS.

Zy lydt verschrikkelyk... dat ongelukkig onweder is oorzaak dat zy zoo dikwyls in bezwyming valt. Iedere donderslag baert haer ysselyke zenuwkrimpingen.

DE GRAEF.

O myn kind! dorst ik u ter hulpe snellen.

JORIS.

Zy verbeeldt zich van tyd tot tyd haer vader voor hare oogen te zien staen en dan in haren schrik smeekt zy God om de dood.

DE GRAEF.

O neen, nu mag ik niet meer.

JORIS.

Welaen, het is te verhopen dat alles wel vergaen zal, en wat haer geheim betreft, het zal in ons hart begraven blyven, wy zwoeren het haer.

(donderslag.)

Wat ysselyk weder... gaen wy spoedig.

(hy vertrekt.)

Zevende tooneel.

DE GRAEF.

(Zoodra Joris vertrokken is loopt hy schielyk naer de deur en luistert.)

Ik hoor niets... niets... ho! deze stilzwygendheid is ysselyk; zy gelykt aen de dood. Ik hoor de pachster gebeden mompelen... God! zouden het die der afgestorvenen zyn. Het kout zweet barst my uit; al myne ledematen trillen!.. men zwygt... Ik hoor eene lange zuchting..... men spreekt haer aen... Marie! - zy antwoordt... het was eene bezwyming. O myn God! myn God! ik dank u! zy leeft...

(Twee mannen, elk in een mantel gewikkeld, verschynen in 't verschiet.)

Ik hoor voetstappen... zeker de pachter met de vrouw. Denken wy aen ons ontwerp.

(Hy wil zich verwyderen en wordt

door de twee mannen tegengehouden die zich voor hem plaetsen.)

EERSTE MAN.

Hola! wat uer is het?

DE GRAEF.

Misschien rond tien ure... ik weet het niet; ik heb geen uerwerk in zak. Kom, maekt plaets en laet my voorby.

TWEEDE MAN.

Neen, nog niet kameraed. Hebt gy geen uerwerk dan hebt gy toch wel eene beurs.

DE GRAEF,

(ter zyde.)

Geen twyfel meer... twee baenstroopers en ik ben zonder wapens.

(Luid.)

Komaen, uit den weg! of het gaet hier verkeerd afloopen.

EERSTE MAN.

Ha! gy speelt den booze! kom, leg alles af of ik zweer u by Lucifer en al zyne duivels dat deze dolk.....

DE GRAEF,

(ter zyde.)

Wat te doen? wat te doen? God! en geen middel om uit hunne handen te geraken. Wel, een heerlyke inval!... ja, deze mannen zullen my dienen.

(overluid.)

Luistert; ik heb weinig gelds by my, een paer honderd franken op zyn hoogste, en het is waerlyk de moeite niet weerd van een mensch daer voor op de baen aenteranden, maer wilt gy, dan bied ik u eene schoone gelegenheid aen om elk nog eens zoo veel te winnen.

EERSTE MAN.

Wat moeten wy doen, spreek?

DE GRAEF.

Enkelyk een kind gaen stelen dat daer in die hut gaet geboren worden, en het naer de naburige stad in het vondelingshuis overbrengen.

EERSTE MAN.

Voor den bliksem! ik wil wel, al ware het maer voor de aerdigheid der diefte.

DE GRAEF.

Stil, daer is volk.... langs hier.. langs hier...

(zy verbergen zich achter de boomen. Joris komt op vergezeld van eene vrouw met eenen zwarten mantel. Zy gaen te samen in het huis. Zoodra zy binnen zyn, komen de baenstroopers met den graef weder te voorschyn.)

Gy hebt daer dien man en die vrouw de hut zien binnentrekken. De man is de pachter die er welligt zal blyven, maer de vrouw zal er naer alle waerschynelykheid nog dezen nacht misschien binnen eenige minuten, misschien binnen eenige uren uitkomen. Houdt de wacht rond het huis en zoohaest gy haer weder ziet verschynen, dan maekt gy u gereed, en zoohaest zy vertrokken is, dan gaet gy maer spoedig aen 't werk.

EERSTE MAN.

Wy begrypen u.

DE GRAEF.

Het is niet al.. Ik wil de middels behouden om te eenigen tyde het kind te kunnen erkennen indien ik het begeer.

EERSTE MAN.

Niets eenvoudiger, men maekt er iets aen vast: een beeldeken... een brief...

DE GRAEF.

Neen, dat kan verloren gaen. -

TWEDE MAN.

Of men maekt het een teeken, by voorbeeld met dezen dolk.

DE GRAEF.

Juist, dat is ook myne gedachte. Een kruis op den

linker arm, vier duimen onder den elleboog; gy verstaet. - Gy zult u daer mede belasten.

EERSTE MAN.

Dat is nu al goed en wel en wy zien er geene de minste moeijelykheid in om het uittevoeren, maer de betaling?

DE GRAEF.

Daer zyn twee honderd franken op rekening. Morgen avond om negen ure, zult gy my aen de poort van het vondelingshuis vinden staen en op vertooning van het kind zal u de rest van het geld overhandigd worden.

EERSTE MAN.

't Is gezegd, tot morgen avond.

DE GRAEF.

Tot morgen avond.

(Ter zyde.)

Ha! ik zal hen uit het oog niet verliezen.

(Hy veinst zich te verwyderen en verbergt zich achter de boomen.)

Achtste tooneel.

DE VORIGEN, uitgezonderd DE GRAEF.

TWEDE MAN.

Zeg eens, zoo hy ons het kind op den nek liet en niet weder verscheen.

EERSTE MAN.

Welnu, wy zouden den miauwer uwe vrouw ten geschenke geven, dewyl zy nu al vrugteloos gedurende een en twintig jaren naer eenen verlangt.

TWEDE MAN.

Zwyg; ik wil er geenen... Dat goed eet te veel brood by dag en houdt te weinig zyn smoel by nacht.

EERSTE MAN.

Wat kan u dat scheelen? zyt gy gewoon des nachts te slapen?

TWEEDE MAN.

Even zoo min als de moêr dezen nacht, die op dit oogenblik daer binnen zeker het liedje van *Och Heere!* aenheft.

EERSTE MAN.

Welaen dat die merrie het kort trekke. Het is een weêr van de helsche duivels en de donder dreigt alle oogenblikken op onzen kop neder te storten. - brrr... ik zat liever in een goede kroeg dan hier zoo onder den blooten hemel de ganzen te staen wachten. Met al dat zyn wy reeds goed voorop betaeld... Die brave heer... want ik veronderstel dat het een heer is, ten ware dat het een prins of een troonopvolger was die zich van een mededinger ontmaekt; waerom niet?... dat is nog gebeurd... eertyds in den ouden tyd...

TWEEDE MAN.

Kom, gaet gy my nu van de oude geschiedenis vertellen.

EERSTE MAN.

Waerom niet? dat zal u den tyd geven van uwe doorweekte kazak te droogen.

TWEEDE MAN.

Laet af; dat zou my doen geeuwen gelyk een sermoen van Zendelingen.

(Groote donderslag.)

EERSTE MAN.

Daer, dat is om u wakker te houden.

TWEEDE MAN.

De duivel verworpe my als ik niet bang begin te worden. Weet gy wel dat wy schrikkelyk weder hebben... En hier zoo te moeten staen schilderen. Ik heb lust om de merrie te gaen zeggen dat zy zich een weinig moet spoeden.... brr.. br.. br... 'k wenschte dat de duivels de hut in de lucht voerden.

(Het weerlicht; hy maekt zyn

kruis.)

Heere Jesus! dat God oos behoede! 't is al vier. zey zullen dezen nacht van ongelukken hooren, dat is zeker, en nog zekerder is het dat ik hier geen minuet langer blyf. Komt gy mede, Jaek?

EERSTE MAN.

Hoe! gy wilt henen gaen?.. En wie zal het werk doen?

TWEEDE MAN.

De droes! het werk?.. daer bekreun ik my niet over. Doen wy het niet hy betaelt ons niet, en wy blyven dezelfden.

EERSTE MAN.

En de twee honderd franken, die wy reeds gezakt hebben?

TWEEDE MAN.

Die komen in geene aenmerking en waren reeds de onze van ambtshalve, vóór dat wy 't accoord gesloten hadden. En ook, ik weet niet, ik ben van my zelven niet tevrede... Het spyt my...

EERSTE MAN.

Van de twee honderd franken genomen te hebben?

TWEEDE MAN.

Neen, maer van hem niet beter afgetast te hebben; hy had er misschien nog meer by zich.

EERSTE MAN.

Welnu, moeten wy hem morgen avond niet weêr gaen vinden.

TWEEDE MAN.

Ik begryp u. Het ware wel ongelukkig zoo hy niet meer in den zak had dan de overeengekomene som. Ik zal myne misgreep herstellen.

EERSTE MAN.

Stil, men opent de deur.

(Zy houden zich een weinig in 't verschiet.)

TWEEDE MAN,

(zacht.)

Goed! is het de vrouw?

EERSTE MAN,

(even.)

Ja. Ik vermoed dat het gedaen is.

JORIS,

(met eene lantaern.)

De hemel zy gedankt! alles is naer wensch.

TWEEDE MAN.

Ik heb wel lust om de vroedmoêr eens in den stille te gaen vragen of zy geene klinkende monniks by zich heeft.

EERSTE MAN.

Wacht u wel; de zwarte tooverheks zou schreeuwen!

TWEEDE MAN.

By myne ziel! gy hebt gelyk.

JORIS.

Voorzigtig... het is zoo donker... Ik zal u tot aen uwe deur geleiden en morgen vroeg komt gy haer weêr bezoeken. - Ik zal van voren gaen.

(Alle twee af.)

TWEEDE MAN.

Het kon niet beter; hy ruimt ons het veld.

EERSTE MAN,

(naer de deur loopende.)

En tot overmaat van geluk, laet de domkop zyne deur op de klink staen.

(Het onweder is in zyne volle woede.)

Welaen, de donderslagen verdubbelen; een oogenblik gewacht zal het misschien te laet zyn... Uw dolk in de hand en volg my.

(Alle twee trekken binnen; de donder klettert zonder ophouden. Zoodra zy in huis zyn, komt de graef te voorschyn.)

DE GRAEF.

Zy zyn er in.. God, maek dat myn ontwerp gelukke!

Men hoort een geschreeuw. Weinig daerna klettert de donder boven de hut en stort er met een buitengewoon gedruisch in. De

twee dieven vliegen het huis uit, een van de twee heeft een pas geboren kind onder den arm en vlugt er mede in alleryl langs 't verschiet weg. De bliksem heeft den brand in de hoeve gestoken.)

MARIE,

(komt uit de hut gesneld.)

Myn kind! myn kind! - ach...

(Het schitterlicht van den brand laet haer heur vader zien.)

DE GRAEF,

(haer de hand op den mond leggende.)

Zwyg, ongelukkige, zwyg.

MARIE,

(aen zyne voeten bezwymende.)

Myn vader!

TAFEREEL.

**Het likteeken.
Eerste bedryf.**

Het tooneel verbeeldt eene met smaak gestoffeerde Kamer. Links en regts eene tafel.

Eerste tooneel.

JORIS, LOUISE.

JORIS,

(bezig met eenige boeken op de tafel in orde te leggen.)

Wat wanorde op deze tafel! men zou zeggen dat men vermaek genomen heeft met alles overhoop te werpen.

(LOUISE, binnen komende.)

Mynheer Joris! moet ik het ontbyt van mejuffer opdienen? -

JORIS.

Ha Louise! zyt gy 't! - Neen, nog niet. Mejuffer heeft gezegd dat zy naer mynheer Arthur zal wachten. Is hy nog niet terug op het slot?

LOUISE.

Ik heb hem nog niet gezien.

JORIS.

Daer loopt hy nu weêr van vóór vier ure in den morgen in 't veld om kruiden en bloemen te zoeken, welke hy hier dagelyks komt bezigtigen als of zy zeer veel raers in zich hadden... wat boterbloemen en wat madelievekens, anders niet. En daarmede bestrooit hy geheel den salon dat het pyn doet om zien. Kyk, daer ligt er ginds nog een pak half verdroogd.

LOUISE.

Mynheer Arthur zoekt zich in de kruidkunde te onderwyzen... Hebt gy my niet gezegd dat hy de medecynen wil studeren.

JORIS.

Ja... Maer het is toch niet fraei van iemand zoo op hem te doen wachten... en vooral mejuffer, die hem reeds zoo veel goeds gedaen heeft, en bovendien nog toestaet dat hy by haer op 't kasteel komt wonen.

LOUISE.

Ho! maer ook vergeldt hy heur dat rykelyk zoodra de gelegenheid daertoe zich aanbiedt. Heeft hy mejuffer niet reeds van eenen zekeren dood gered, toen hy zich als een uitzinnige tusschen hare peerden wierp, die zoo wreedelyk op hol raekten. En dien dag dan dat hy dien franschen officier met de pistool beroepen heeft omdat hy haer by 't uitkomen van 't spektakel door eenige wat te ligte woorden gekwetst had. 't Is dat mynheer Arthur het ernstiglyk meende. - Gelukkiglyk dat mejuffer de zaak heeft weten te vereffenen. Weet gy wel dat het een regte duivel is, uw aengenomen zoon, mynheer Joris. -

JORIS.

o Ja! om eenen niet vat hy somtyds vuer gelyk buskruid.

LOUISE.

En inzonderlyk als het onze mejuffer raekt. Zie mynheer Joris, ik denk altemets dat het jammer is, dat mynheer Arthur niet den ouderdom van mejuffer, en mejuffer niet den ouderdom van mynheer Arthur heeft, dan zou het nog wel eens gebeuren kunnen, dat er een huwelyk van kwam.

JORIS.

Wilt gy wel zwygen, Louise... en waeruit besluit gy dit?

LOUISE.

Men ziet immers wel wat men ziet... en...

JORIS.

Zwyg, zeg ik u... Mejuffer zal nooit trouwen, daer ben ik zeker van. -

LOUISE,

Nooit?... Kyk eens!... Mynheer Joris, die spreekt er al met zeer veel zekerheid van. Is het omdat mejuffer vyf- en dertig jaren oud is... wel, zy is nog zeer schoon en daerenboven zeer ryk... iets dat wel tegen eene vrouw van twintig jaren opwegen kan. - Ik wed dat het haer aen geene mans zou ontbreken, wilde zy slechts eene keuze doen.

JORIS.

Neen, Louise, dat kan niet zyn... mejuffer zal nooit trouwen.

LOUISE.

Zoo! daer zou ik wel eens de rede van willen weten.

JORIS.

En wat Arthur betreft; hy weet te wel wat hy is om ooit zyne zinnen op mejuffer Marie te durven stellen.

LOUISE.

Het schynt my dat, met een gelaet zoo als het zyne en met de geleerdheid welke hy krygt, hy groote oogmerken mag hebben.

JORIS.

Maer vergeet gy dan dat hy een man zonder naem is, dien ik voor dry jaren uit handen van eenen stervenden vriend, den eerlyken Schoofs te Sinay ontving, die hem zelfs uit handen van eenen onbekenden had gekregen en groot gekweekt. Gy begrypt Louise, een man zonder naem.

LOUISE.

Arme Arthur! Maer hy had toch bloedverwanten,

iemand die voor zyne opvoeding gezorgd heeft; want die geleerdheid....

JORIS.

Die onbekende, zeker een man van groot vermogen, had Arthur, dien hy slechts dezen naem gelaten had, een bezet gemaekt om tot zyne opvoeding besteed te worden. Sedert de dood van mynen vriend, beschik ik nu over Arthur's inkomsten om hem de beste leermeesters te geven en hem zoo spoedig mogelyk eenen staet te doen bekomen waerdoor hy eene eervolle plaets in de wereld kan bekleeden. -

LOUISE.

Maer hoe komt het dan dat mejuffer een jongeling op het kasteel duldt, die geheel vreemd voor haer is?

JORIS.

Na den dood van mynheer den graef van Selmar, nu vier jaren geleden, heeft mejuffer,

(met eenen zekeren nadruk)

die ik reeds kende toen zy nog een kind was, my op het kasteel doen komen en er my de plaets van opzigter gegeven. Eerst moest ik die weigeren voor Arthur, dien ik niet geheel verlaten kon. Die weigering koste my veel verdriet, want ik beminde ook zoo sterk onze mejuffer. - Zy raedde er de oorzaak van en weinigen tyd nadien waren wy beiden, ik en myn aengenomen zoon, als leden van de familie, op het slot gevestigd.

LOUISE.

Ha! mejuffer deed er wel aen.... en ik ben zeker dat hare edelmoedigheid zich daer by alleen niet bepaeld heeft. Zy is zoo goed, zoo milddadig jegens alle menschen.

JORIS.

Ja, daerover kunnen wy ons maer beloven. Arthur heeft al wat een rykmans kind kan wenschen. Mejuffer bemint hem als een zoon, en hy om zich hare liefde weerdig te maken, bemint haer als eene moeder.

LOUISE.

Maer weet gy, mynheer Joris, waerom mejuffer tegenwoordig zoo droefgeestig is.

JORIS.

Ho! dat is voor familie zaken... een groot proces... wat weet ik... maer stil... daer komt zy.

Tweede tooneel.

DE VORIGEN, MARIE.

MARIE.

Louise, zorg voor het ontbyt en zeg aen mynheer Arthur dat ik hem verzoek van binnen te komen. -

JORIS.

Veroorloof, mejuffer!..... Arthur is nog niet t'huis.

MARIE.

Ja toch; ik heb hem daer zoo even op 't voorplein zien komen.

JORIS.

Dat is verschillig... ga, Louise.

(Louise vertrekt.)

MARIE.

Joris! zyn er geene brieven voor my?

JORIS.

Ja mejuffer, ik heb ze hier op de tafel gelegd.

MARIE.

't Is wel, myn vriend... Van dezen morgen zal mynheer Simon komen... Laet hem by my... Ik ben voor niemand anders sprekelyk, hoort gy?

JORIS.

Zeer wel... Heeft mejuffer my niets anders te bevelen?

MARIE.

Voor het oogenblik, neen, Joris.

JORIS.

Dan laet ik mejuffer hare brieven op haer gemak lezen.

MARIE.

Ja, myn vriend.

(Joris vertrekt.)

Derde tooneel.

MARIE alleen; (zy gaet by de tafel zitten.)

Laet ons zien. - Een brief van mynen notaris aen wien ik den staet myner goederen gevraegd heb. Vier honderd duizend franken. - Met moeite het beloop van 't geen men my wil doen betalen. Om het even ik zal de handteekening myns vaders eer aendoen; ik zal van alles afzien. - Ach! niets meer en myn zoon... en ik ware gelukkig. - Deze, ha! van New-York, waer myn vader overleden is. Sedert dry maenden verwacht ik den brief.

(Zy leest.)

‘Mejuffer! in antwoord op uwen geëerden van den vyfden Mei laetstleden, schryf ik u de onderrigtingen welke gy my nopens uw vader gevraegd hebt. In 1830, tydens zyn verblyf op het vasteland, teekende de Graef van Selmar eene verbindtenis waerby hy zich voor zekeren De Cossas borgstelde voor eene som van vier honderd duizend franken. De Cossas ruineerde zich door het spel, maekte bankbreuk en werd voortvlugtig. De baron de Sedan, een ryke kapitalist in wiens voordeel de borg was gesteld geweest, had zich voor koophandelzaken te New-York nedergezet. Hy gaf my de akte, waerdoor uw vader zich als borg verbonden had, in handen en belastte my op den 14^{en} April 1839 uw vader tot betaling der schuld van De Cossas te dwingen. Ik schreef hem hier omtrent, en zonder u de reden van zyne reis te zeggen, stak uw vader naer New-York over, ten einde de schuld af te doen met het verhandelen van

eenige plantagien, welke hy aldaer bezat. By zyne aenkomst in Amerika vernam hy dat een schrikkelyke brand alles had vernield

(ophoudende.)

Arme vader!...

(voortlezende)

De baron de Sedan deed my alle vervolgingen staken, doch weinigen tyd nadien, had uw vader opgehouden te leven. -' Ach! ik begryp... geheel zyne fortuin was maer genoegzaam om het verlies te herstellen en het denkbeeld van eens 't gebrek te moeten kennen heeft hem naer 't graf gesleept.

(lezende)

'Korts nadien stierf ook de baron de Sedan en zyn zoon werd eenige erfgenaem van al deszelfs goederen en titels als ook van den schuldbrief ten laste van uw vader of van zyne erfgenamen. Sedert dry jaren heeft de jonge baron de Sedan New-York verlaten om naer Europa bezit van 't vaderlyke erfdeel te gaen nemen, maer het is hier algemeen geweten dat hy in den overtocht schipbreuk geleden heeft en met zyne rampgenooten al omgekomen is.' Ach! toen de notaris dezen brief schreef wist hy zoo min als ik dat er nog een Sedan in de wereld bestond.

(Zy blyft in droefheid verzonken zitten.)

Vierde tooneel.

MARIE, ARTHUR.

ARTHUR,

by de deur.

Daer is zy... zy zit nog eens in hare diepe mymeringen verzonken... zy heeft verdriet... Wie doet er haer dan lyden?

MARIE,

(zonder Arthur te zien.)

Wat scheelt het!... ik heb voor niemand meer te zorgen, en voor my- zelve kan ik werken... Maer, hem!... zal ik hem dan nimmermeer wederzien?

ARTHUR.

Hem! zy betreft dan iemand... dien zy bemind

heeft... dien zy misschien nog bemint... Ho! zoo ik het zeker was!

MARIE,

(op 't weinige gerucht dat Arthur in zyn ongeduld maekt, zich omkeerende.)

Wie daer?... ha! mynheer Arthur, zyt gy het? Waerom blyft gy daer by de deur staen?

ARTHUR.

Ik zag dat gy bezigheden hadt, mejuffer! en ik vreesde u daerin te stooren.

MARIE.

Inderdaed, ik las eenige brieven... maer dat moest u niet beletten van binnen te komen.

ARTHUR.

o Mejuffer! ik weet dat gy goed en edelmoedig zyt.

MARIE.

Het komt hier op geene goedheid of edelmoedigheid aen. Ik heb u al lang gezegd dat gy van den huize waert en ik wil dat gy als zoodanig handelt.

ARTHUR.

Ook zal ik er mejuffer eeuwigen dank voor hebben.

MARIE.

Ik heb aen Louise gezegd dat ik u op het ontbyt wachtte.

ARTHUR.

Vergeef het my dan, mejuffer, dat ik niet spoediger gekomen ben.

MARIE.

Waerom dan?... Mynheer Arthur belieft gy nu het ontbyt te nemen?...

ARTHUR.

Als het mejuffer aengenaem is.

MARIE,

(belt; Louise komt op.)

Louise, breng het ontbyt.

LOUISE.

Terstond, mejuffer. -

MARIE.

Wel nu, hebt gy dezen morgen eenen goeden voorraad bloemen opgedaen? Joris heeft my gezegd dat gy reeds met 't krieken van den dag naer 't veld waert.

ARTHUR.

Vergeef my, mejuffer... ik ben naer 't veld niet geweest... Ik ben in het park gebleven.

MARIE.

Ha! gy hebt in 't park bloemen gezocht!... en hebt gy er naer uwe keuze kunnen vinden?

ARTHUR.

Neen mejuffer!... maer ik heb er op myn gemak kunnen denken.

MARIE.

Denken!

LOUISE,

(met het ontbyt 't welk zy op de tafel plaetst.)

Mejuffer is gediend. -

(af.)

MARIE.

Neem plaets, mynheer Arthur...

(Arthur gaet regt over haer aen den linken kant van den aenschouwer zitten en schenkt.)

Gy zegt dat gy er op uw gemak hebt kunnen denken... Het zyn dan wel gewigtige zaken waeraen gy te denken hebt dat gy hiervoor zoo de eenzaamheid zoekt.

ARTHUR.

Ja, mejuffer, zaken die my doen lyden en my wel ongelukkig maken.

MARIE.

o Myn God!... ongelukkig, gy! En waerom?

ARTHUR.

o Mejuffer! vraeg my niet waerom?

MARIE.

Weet gy wel, mynheer Arthur, dat gy niet redelyk zyt... weet gy wel dat gy voor my geene geheimen moogt hebben. Heb ik u niet gezegd, toen Joris u op het slot bragt dat ik voor u eene moeder zoude geweest zyn.

ARTHUR,

(ter zyde.)

Eene moeder!... zy eene moeder voor my!... o neen... neen... liever geene dan dat zy het zou moeten zyn.

MARIE.

Komaen; zeg my mynheer Arthur wat u ongelukkig maekt.

ARTHUR.

Gy wilt my dan uit uwe tegenwoordigheid bannen en dat ik er van sterve... o nimmer... neen! nimmer!..

(hy staet op.)

MARIE.

Myn hemel! wat verschrikkelyks heeft dan dat geheim dat gy my zoo vreest? Handel ik dan zoo streng met u?

ARTHUR.

Gy mejuffer! ho! gy zyt duizendmael te goed voor my... en er zyn oogenblikken dat ik myzelven verfoei, dat ik beschaemd ben over al uwe goedheid.

MARIE.

En waerom zoudt gy beschaemd zyn, mynheer Arthur?

ARTHUR.

Ho! kyk, vraeg my dat altemael niet... want dan gevoel ik dat ik nog ongelukkiger ben. Laet my lyden, mejuffer... Wat scheelt het u... maer laet my, om 'shemels wil, mogen zwygen!

ARTHUR.

En dat geheim, dat gy my niet zeggen wilt, zoo ik het eens geraden had.

ARTHUR.

Gy!

MARIE.

Zoo ik u zei dat gy bemint.

ARTHUR.

o Myn God!

MARIE.

En dat gy weder bemind wordt.

ARTHUR,

(in de grootste opgetogenheid.)

Bemind! o mejuffer! mejuffer! is het mogelyk! is het geen droom? doe my toch van vreugde niet sterven!

MARIE.

Ja, gy wordt bemind, mynheer Arthur, en Cicily d'Aubray...

ARTHUR,

(verwonderd.)

Cicily d'Aubray!

MARIE.

Ja, mynheer... zy heeft het my bekend.

ARTHUR.

Cicily bemint my?... ho! dan is zy zoo ongelukkig als ik... want ik, ik bemin ze niet.

MARIE.

Gy bemint ze niet?

ARTHUR.

Neen, mejuffer.

MARIE.

Gy bemint dus eene andere?

ARTHUR.

o Ja mejuffer! ik bemin, ik bemin met hartstogt, met al de krachten myner ziel, o meer dan ik het u zeggen kan, eene vrouw die om myne liefde te winnen niet eene van die duizende middelen van behagen, die de vrouwen eigen zyn, in 't werk heeft gesteld, die niet ydellyk met haren geest voor my gepronkt heeft, eene vrouw die ik gezien heb, treurig en hemelschoon in hare droefgeestigheid, en wie myn hart in den stille gezegd heeft: u zal ik beminnen, ik... zoo veel ik kan, zoo veel het God aen den mensch heeft toegelaten. En vraag my nu niet meer, mejuffer, welke vrouw zoo fellen hartstogt in my ontstoken heeft, dat ik voor haer bezit myn' God zou verloochenen... Vraag het my niet meer... want, ziet ge wel, daer zyn oogenblikken dat het hart overstelpt is, en dat 't geheim den gepraemden boezem zou ontvliegen... en ik zou het niet willen... o neen! neen! ik zou het niet willen.

MARIE.

Arthur! Mynheer Arthur!

ARTHUR.

Ach! laet my! laet my... mejuffer... ach! ik ben een ondankbare, eene ellendeling, maer ik ben wel ongelukkig!

(af.)

Vyfde tooneel.

MARIE,

alleen.

Hy vlugt... hy schrikt voor de ontdekking van een geheim waervan eene vrouw, die hy bemint en die hy my niet noemen wil, het voorwerp is. Hy vreest dan, omdat ik hem eenig goed gedaen heb, dat ik het regt verkregen hebbe om de keuze zyns harte aftekeuren... O neen! neen! mynheer Arthur; gy zult door my niet ongelukkig zyn; gy zult my alles zeggen, en uwe weldoenster zal de eerste zyn om deze keuze, hoedanig

die zyn moge, goed te keuren. Men ontstool my een zoon; gy zult voortaan de myne wezen.

Zesde tooneel.

MARIE, JORIS.

JORIS.

Mejuffer, de knecht van den heer Simon doet zeggen dat zyn meester hem volgt en dat hy u belangryke zaken medetedeelen heeft.

MARIE.

't Is goed,... ik zal hem hier afwachten. -

JORIS.

Ja, mejuffer!

MARIE.

Joris! uw aengenomen zoon heeft verdriet; weet gy de oorzaak daarvan?

JORIS.

Hy verdriet, mejuffer!... Ik heb nog nimmer zoo iets in hem bemerk. Goede hemel! en waerom zou hy verdriet hebben! wien niets ontbreekt, wiens wenschen eerder vervuld dan geuit zyn.

MARIE.

En niettegenstaende is hy ongelukkig, want hy heeft het my daer zoo even zelf gezegd.

JORIS.

Ongelukkig!

MARIE.

Weet gy dat hy bemint?

JORIS.

Het is 't eerste dat ik er van hoor. Hy beminnen! o myn Hemel! en wie dan? Mejuffer Cicily is de eenige

die op het slot komt en laetst heeft hy my nog gezegd dat hy ze niet lyden kon om dat zy zich zoo veel moeite gaf om hem behaeglyk te schynen.

MARIE.

Neen Cicily is het niet, en nochtans is er de arme juffer dol op verliefd. De naem der vrouw die hy bemint is een geheim dat hy my volstrekt niet wil ontdekken. Maer gy, gy zult het hem vragen en hy zal het u zeggen; want ik wil niet dat hy daerdoor ongelukkig zy. Ach! zouden wy dan hier allen moeten lyden en is het niet genoeg als er eene op dit slot ongelukkig is.

JORIS.

Ach! mejuffer! gy hadt my beloofd redelykheid te gebruiken en niet meer te denken aen iets dat reeds lang moest vergeten zyn.

MARIE.

Neen, Joris, neen; zoo iets vergeet men nooit, vooral wanneer men onschuldig is en men echter moet toestaen al den schyn van eene schuldige te hebben.

JORIS.

Maer mejuffer wie weet er dan uw geheim? wie twyfelt er aen uwe deugd? zyt gy niet voor aller oogen de weerdige dochter van den edelen Graef van Selmar gebleven?

MARIE.

Ja, myn vader zal gezwegen hebben, dat weet ik, en wat u betreft, ik heb u myne eer in bewaring gegeven, ik ben zeker dat gy my nimmer verraden zult. Maer hy die my onteerd heeft, die het weet, die my misschien kent, zal *hy* gezwegen hebben? zal hy zich over myne onteering niet beroemd hebben. O Joris! gy weet niet wat ik al sinds dat oogenblik geleden heb. Een woord wat te bitsig gezegd, schynt my eene zinspeling op mynen toestand; een wat te scherpe blik van een man doet my als eene schuldige blozen. En echter, o myn God! heb ik zulks verdiend? Ik was een onschuldig

kind... vyftien jaren oud! wist ik wel wat liefde was. - Liefde! o dat woord was nog nimmer over myne lippen gekomen. Een man des nachts, met geweld in myne kamer gedrongen... o het was eene afschuwelyke daed! de prooi van een man te worden zonder hem te kennen en dan te vertrekken en u aen de schande en de wanhoop prys te laten... O Joris! niet waer, het was eene afschuwelyke daed.

JORIS.

o Mejuffer!... bedaer u; zoo u iemand hoorde.

MARIE.

Ja, gy hebt gelyk... maer, ziet ge wel, daer zyn oogenblikken dat ik my-zelve vergeet; dat ik myn geheim zou willen aen den dag brengen om myn hart wat lucht te geven en wat min te lyden.

JORIS.

Ik herhael het u, mejuffer; gy moet dien voorval zien te vergeten... ik smeeke er u om.

MARIE.

Vergeten dat ik eens moeder was.. o neen, neen, Joris, dat is onmogelyk... Dat kan geene vrouw doen. - Is u dan die schrikelyke nacht ontgaen, die nacht toen, in uwe hut verborgen, ik den Hemel smeekte om te sterven, Dien nacht werd ik moeder en, rampzalige herinnering! dien nacht werd my ook myn kind ontstolen! zonder het eens te mogen omhelzen, zonder het zelfs myn zoon te mogen noemen, zonder te weten of ik het nog immer zou weder gezien hebben.

JORIS.

Ach! herstel u, myne goede meesteres, herstel u.

MARIE.

Begrypt gy nu waerom ik somtyds ween?.. waerom ik deze gebeurtenis niet vergeten kan?.. Bovendien, wie zal my bewyzen dat myn zoon dood is. Neen, er zegt my

hier iets dat hy leeft en dat ik hem eens zal wederzien.

JORIS.

Maer mejuffer, hebben wy niet met myne vrouw, zaliger! alle mogelyke poogingen gedaen om hem te vinden? en heeft mynheer uw vader niet altoos staende gehouden dat hy niets van dat kind wist en dat hy vervolgens niet wilde dat gy hem daervan nog spraekt. Te meer, hoe zoudt gy eens uw zoon kunnen herkennen, daer gy niets van hem bezit, niets dat u op deszelfs spoor zou kunnen brengen.

MARIE.

Ik heb geene inlichtingen, niets, 't is waer; en evenwel, myne goede Joris, verlies ik noch moed, noch hoop, want daer waer de bewyzen ontbreken zal myn hart alleen genoeg zyn om myn zoon te herkennen.

Zesde tooneel.

DE VORIGEN, LOUISE.

LOUISE.

Mejuffer! de heer Simon vraegt om by u toegelaten te worden.

MARIE.

Dat hy binnen kome, Louise.

(Louise vertrekt.)

Joris, myn vriend, verwyder u niet van 't kasteel. Aenstonds zal ik u en mynheer Arthur misschien noodig hebben.

JORIS.

Gy zult ons aen uwe bevelen vinden, mejuffer.

(Hy vertrekt langs den kant langs waer Arthur vertrokken is.)

Zevende tooneel.

MARIE, SIMON.

SIMON,

(vrolyk binnen komende.)

Victorie! mejuffer... Laet de feestvlag wapperen... doe

het gastmael gereed maken! en laet ons de vreugde op de vier hoeken van 't kasteel uitbazuinen!... de zege is ons.

MARIE.

Hoe advokaet! wy hebben dan ons proces gewonnen?

SIMON.

In tegendeel! wy hebben het verloren... Volkomene nederlaeg, mejuffer. Sinds gisteren is het geweest. De baron de Sedan wordt meester van alles, niettegenstaende mejuffer van Selmarin 't vrye bezit harer goederen blyft.

MARIE.

Ik begryp u niet, advokaet.

SIMON.

Ha! het was eene overheerlyke zaak! vier honderd duizend franken! dergelyke processen treft men alle dagen niet aen. Ook ben ik ditmael wegslepend geweest; eene pleitrede die de ongeloovigsten had moeten. overtuigen.... Ongelukkiglyk was al het goede der zaak langs den kant onzer tegenparty en hebben wy, spyts al onze welsprekendheid, de kans moeten opgeven. Wy gingen ons dan op hooger regt beroepen, want vier honderd duizend franken laet men zoo maer niet schieten zonder vooraf de laetste kansen des regts uitgeput te hebben; en gelyk ik er den advokaet onzer tegenparty kennis van gaf, liet hy my hooren dat de baron de Sedan gestemd was om tot eene overeenkomst te komen. Gy kunt wel denken, mejuffer, dat ik, in uw belang, de gelegenheid niet mogt laten ontsnappen, zoo veel te meer daer wy, met nog eens te pleiten, misschien weinig zouden winnen. Dezen morgen begaf ik my dan zonder uitstel by den baron, nieuwsgierig om te weten wat zyn voorstel zyn mogt.

MARIE.

De baron heeft zyn proces gewonnen; alles wat ik bezit komt met regt hem toe; wat voorstel kan hy my te doen hebben?

SIMON.

Dat was ook myne eerste gedachte. Maer gy zult gaen hooren. Ik vond hem in diepe gepeinzen zitten en toen hy my zag, schoot hy uit zyne mymeringen en deed my aenstonds een stoel plaetsen. Ach! mynheer Simon, zyt gy 't, sprak hy; weet gy wel dat ik wanhopig ben van dat proces gewonnen te hebben en dat het my nu waerlyk grieven zou mejuffer van Selmar zoo van alles te ontblooten. Maer wat wilt gy?.. ik heb er de grootste schuld niet in; myne zaekverrigters hebben niet afgehouden! - Zie hier wat ik aen mejuffer van Selmar voortestellen heb; het is, volgens my, een middel om onze geschillen ten beste mogelyk te vereffenen: Ik ben onafhankelyk, niet oud, niet jong, in 't bezit van eenen schoonen titel en van eene treffelyke fortuin; dit is genoeg, myns dunkens, om eene vrouw te kunnen behagen. Ik bied mejuffer van Selmar myne hand; vraeg haer of zy my de hare wil schenken.

MARIE.

Hemel! zoo veel edelmoedigheid.

SIMON.

Ja, mejuffer.... en ziedaer waerom ik daer zoo even victorie riep. Een adeltitel, eene heerlyke fortuin, en bovenal nog een knap echtgenoot! de drommel! men zou er alle dagen een proces om willen verliezen. - Moet ik den notaris gaen verwittigen?

MARIE.

Neen, mynheer Simon!

SIMON.

Hoe! en waerom niet?

MARIE.

Om dat ik niet geneigd ben tot trouwen.

SIMON.

Wat hoor ik! en zoudt gy de aanbieding van mynheer de Sedan niet aenveerden?

MARIE.

Bedank den baron de Sedan, uit mynen naem, voor al de blyken van edelmoedigheid en achting welke hy my betoont. Zeg hem dat ik hoogst aengedaen ben over zulk een vereerend voorstel, nog meer om zonder my beter te kennen, my zyne hand aangeboden te hebben; maer dat het my onmogelyk is deze aanbieding aen te nemen en dat ik hem zonder uitstel in 't bezit van 't geen hem toekomt zal doen stellen.

SIMON.

Neen, voor den drommel! dat zal ik niet, mejuffer! Wat! zal ik dan dry maenden lang alles uitgeput hebben om u eene fortuin te doen behouden, welke van den beginne af voor ons verloren was, en als de gelegenheid zich aanbiedt om alles weder goed te maken, zal ik die zoo maer laten schieten? o neen! mejuffer: dat moogt ge van my niet verwachten. Gy zult trouwen of ik ben in staet een proces tegen u zelve in te spannen.

MARIE.

Gy kunt het, myn goede heer Simon, maer ik zeg u voorop dat gy het nog eens zult verliezen.

(Zy gaet zitten.)

Heb de goedheid de noodige maetregels te nemen om de schuld die wy aen den baron hebben, te betalen. Myn notaris zal u al de inlichtingen geven welke gy kunt noodig hebben. Ik laet alles op u mynheer Simon. Schik alles naer uw goeddunken. Myne fortuin belooft tot vier honderd en eenige duizend franken; met hetgeen er overblyft zult gy de onkosten en u zelve betalen.

SIMON.

En gy, mejuffer?

MARIE.

Ik? ho! eene vrouw hoeft zoo weinig om te leven en men sterft nooit van gebrek als men den moed heeft van te werken. Ik zal werken, mynheer Simon. Dan zal ik misschien in mynen nederigen staet 't geluk hervinden

dat ik lang in de pracht en de grootheid niet meer gevonden heb.

SIMON.

En gy denkt dat ik het gedoogen zal? Gy denkt dat ik u door een oogenblik eigenzinnigheid geheel eene toekomst zal laten vernietigen? O neen! en gy zult u bedenken, mejuffer; gy zult uwe fortuin behouden met de hand van den baron te aanveerden.

MARIE.

Nooit, mynheer. - Welkdanig die zy, eerbiedig de reden myner weigeringen dring niet aen om my eene verbindtenis te doen aengaen welke my nimmer gelukkig kan maken. Ik herhael het, bedank mynheer de Sedan voor my; zeg hem dat ik zyne aanbieding beschouw als het streelendste bewys van hoogachting 't welk ik ooit in myn leven ontvangen heb, en dat ik er hem eeuwige erkentenis zal voor verschuldigd zyn.

SIMON

Mejuffer! dewyl gy zoo vast uw besluit schynt genomen te hebben, zouden al myne woorden vruchteloos worden, en ik zal niet aandringen. Ik zal my by den baron van den last, dien gy my gegeven hebt, gaen kwytten, schoon ik verhoopt had hem beter nieuws te mogen gaen dragen.

MARIE.

Ga, myn vriend! ik verzoek het u.

SIMON,

(groetende.)

Mejuffer! -

(terzyde, terwyl hy vertrekt.)

Deze weigering is niet natuerlyk; daer bestaet hier een geheim.

MARIE,

(belt; Louise komt op.)

Zeg aen Joris dat ik hem in de schryfkamer verwacht.

EINDE VAN HET EERSTE BEDRYF.

Tweede bedrijf.

Het tooneel verbeeldt eene kamer met uitzigt op den tuin. Links van den aenschouwer een secretaire voor denwelken mejuffer van Selmar zit te schryven.

Eerste tooneel.

MARIE, alleen. (Zy eindigt eenen brief en legt de pen neder.)

Mevrouw de Meligny zal my den dienst niet weigeren dien ik van haer verzoek. Zy kent Joris en zy weet dat hy een eerlyk man is; zy zal in hem eenen getrouwen dienaar hebben. Het is de eenige voor wien ik zorgen moet en wien ik al myne erkentenis verschuldigd ben. En wat mynheer Arthur betreft, by bezit genoeg om myne hulp te kunnen ontberen. Daarna, eene geringe kamer voor my, waer ik alleen en eenzaam zal kunnen werken, waer ik nog ondertusschen aen myn zoon zal mogen denken; myn zoon! die thans twintig jaren oud zou zyn en my tot troost en steun in myne verlating zou kunnen verstrekken.

Tweede tooneel.

MARIE, JORIS.

JORIS.

Gy hebt my doen roepen mejuffer?

MARIE.

Ja, myn vriend. Ik wenschte mynheer Arthur ook te spreken, is hy nog t'huis?

JORIS.

Ja, mejuffer, hy heeft zich in zyne kamer opgesloten.

MARIE.

't Is wel. Aenstonds zult gy hem gaen waarschuwen. Luister Joris; dezen namiddag zult gy naer 't kasteel van mevrouw de Maligny gaen.

JORIS.

Zoo als het mejuffer gelieft.

MARIE.

Met dezen brief van aenbeveling voor u.

JORIS.

Een brief van aenbeveling voor my?

MARIE.

Ja myn vriend; binnen acht dagen verlaet gy dit slot. Maer alvorens u te verwyderen heb ik aen uwe toekomst gedacht en ik twyfel niet of mevrouw de Maligny zal aen myn verlangen voldoen met u de plaets op 't kasteel, welke ik haer voor u vraeg, te geven.

JORIS.

Hoe, mejuffer! gy zendt my weg? Hemel! wat deed ik dan om zoo strengelyk behandeld te worden.

MARIE.

Niets, myn vriend! o niets! gy zyt de getrouwste dienaer, de eerlykste man dien ik ooit in de wereld ontmoet heb. Ik, ik ben u meer dan het leven verschuldigd, en ik zal er u eeuwige erkentenis voor hebben.

JORIS.

En gy jaegt my weg, mejuffer, ik die...

MARIE,

U wegjagen!.. ha Joris dat is slecht! kost gy dat denken. o Myn God! u dien ik als myn tweeden vader

bemin... dien ik zoo veel te danken heb... U weggagen! neen ik bezorg u eene andere plaets, om dat ik zelve er voor u geene meer kan hebben.

JORIS.

Wat zegt gy, Mejuffer! -

MARIE.

Om dat ik arm ben gelyk gy.... om dat myn lot, gelyk het uwe, voortaan van anderen gaet afhangen.

JORIS.

Gy arm mejuffer!.. Ik begryp u niet.

MARIE.

Gy weet dat groot proces waervan ik u gesproken heb?

JORIS.

Ja, om dat mynheer de Graef, uw vader, borg geteekend had voor eenen ellendeling, die alles opgemaakt heeft.

MARIE.

Welnu, ik heb het verloren en myne fortuin is nauwelyks toereikend om alles te betalen. Binnen weinige dagen zal de baron de Sedan in 't bezit myner goederen gesteld worden.

JORIS.

Hoe! en zou de baron zoo onmenschelyk zyn van gebruik te willen maken van de regten welke hem de wet geeft, om u van alles te berooven?

MARIE.

Neen; hy gevoelt zelf dat het weinig edelmoediglyk handelen is, en daerom wil hy eene overeenkomst sluiten die my gedeeltelyk in 't bezit myner goederen laet.

JORIS,

Dat is wel.... en gy neemt zyn voorstel aen.

MARIE.

Ik laet u oordeelen, Joris, gy die my zoo wel kent: kan ik met hem trouwen?

JORIS.

Met hem trouwen!

MARIE.

Ja; op deze voorwaarde kan ik myn goed behouden. Zeg, kan ik het doen?

JORIS.

Trouwen!... trouwen!... neen... mejuffer, gy kunt het niet... Hy kent u niet, hy, en het ware niet wel zoo gy een eerlyk man bedroogt.

MARIE.

Daerom heb ik zyn voorstel geweigerd. - Joris, was ik niet onteerd geweest, had niet de snoodste daed myn leven bevlekt, o dan zou ik niet geerzeld hebben hem myne hand te schenken en wie weet of ik in die verbindtenis geen geluk zou gevonden hebben. O ja, ik gevoel 't; met zulk eene edele ziel had ik myn leven in genoeg kunnen slyten. Ik heb hem slechts éénmael gezien, maer my dunkt, had ik kunnen beminnen, had niet een ander gevoel geheel myn hart vervult, dat hy het voorwerp ware geweest, waerop ik met geluk myne liefde had gevestigd. Maer den baron bedriegen!... O liever arm, liever 't gebrek! ik zal dan ten minste de voldoening hebben van als eene eerlyke vrouw gehandeld te hebben.

JORIS.

En gy gelooft dat ik u alzoo verlaten zal? Ha mejuffer! het is niet wel van dit eenmael van my te hebben kunnen denken. Ik heb hier myn deel in de pracht en den rykdom gehad, ik wil het weinige dat ik nog bezit ook met u deelen. Ja, ik zal by u blyven, gaen waer gy zult gaen en de oude Joris voelt zich nog kloek genoeg om voor u te werken.

MARIE.

Ach! myn vriend! myn beste en getrouwste vriend! ik dank u voor zooveel blyken van genegenheid. De hemel zal het u voor my loonen, u 't geluk schenken dat gy zoo wel verdient. Gy zult de plaets aenveerden welke ik voor u vraeg en geloof my, ik zal minder ongelukkig zyn als ik van uw geluk verzekerd ben. En wat my betreft, ik ben jong genoeg om door den arbeid myner handen nog myn brood te verdienen. Al wat ik u vraeg, is van my nu en dan te komen bezoeken opdat ik niet alleen op de wereld verlaten zou zyn. Ik zal u somtyds noodig hebben om met u van myn kind te mogen spreken; gy zyt immers de eenige mensch by wien ik myn hart mag openen en lucht geven.

JORIS.

o Ja, zekerlyk!

(in tranen uitberstende)

ach! myne goede mejuffer! waer hebt gy het verdiend! goede God! waer hebt gy het verdiend, van zoo ongelukkig te zyn.

MARIE.

Ja, is het niet waer? Was het dan niet genoeg dat ik de schande kende, moest ik dan nog tot de armoede veroordeeld worden? Ach! de hemel is somtyds zonder medelyden. Luister Joris: het kan zyn dat ik van morgen af dit kasteel verlaet, daerom zou ik wenschen dat gy zorgdet om mynheer Arthur zoo spoedig mogelyk ergens te plaetsen. Gy hebt eenige kennissen in de stad; het kas teel van mevrouw de Meligny is er niet verre van verwyderd; vandaer zult gy gemakkelyk zyne opvoeding kunnen blyven bewaken en hem van tyd tot tyd gaen bezoeken. Een jongeling van zyne jaren moet beginnen zichzelven te verzorgen en niet meer op eenen vreemden steun rekenen.

JORIS.

o Mejuffer! dat u dit 't minste bekommere; Arthur zal niet te beklagen zyn, alhoewel ik toch zeker ben dat hy niet zonder groot hartzeer het slot zal verlaten; want

hy bemint u zoo sterk, mejuffer; gy hebt reeds zoo veel goedheid voor hem gehad en ik wed, zoodra hy uwen toestand zal vernemen, dat hy u met alles wat hy bezit ter hulpe zal willen komen.

MARIE.

Daerom is het noodzakelyk dat hy mynen toestand niet wete.

JORIS.

Ja mejuffer, gy hebt gelyk; hy moet dit niet weten en hy zal dan min ongelukkig vertrekken. En wanneer denkt gy hem het slot te doen verlaten?... Wanneer zult gy hem zeggen.....

MARIE.

Aenstonds, eer hy het schrikkelijke nieuws van mynen ondergang verneemt.

JORIS.

Dat zal ook het beste zyn.

MARIE.

Ga, Joris; zeg hem dat ik hier op hem wacht.

JORIS.

Ja mejuffer.

(Terzyde, terwyl hy vertrekt.)

Ach! wie zou zich heden aen zulke scheiding verwacht hebben!

Derde tooneel.

MARIE, LOUISE,

LOUISE.

De heer Simon doet vragen of mejuffer van Selmar sprekelyk is.

MARIE.

Voor hem altyd, Louise; laet den heer Simon binnen komen.

(Louise vertrekt.)

MARIE,

alleen.

Zekerlyk nog met eene boodschap van wegens den baron. Die goede advokaet geeft zich eene moeite... en nogthans zal het vruchteloos zyn. -

Vierde tooneel.

DE VORIGE, SIMON.

SIMON.

Myn hartelyke groetenis aen mejuffer van Selmar... Welnu, zyn wy tot redelykere gevoelens gekomen? Gaen wy toestemmen of blyven pruilen? Voor my, ik verklaer u dat ik gelast ben u te zeggen dat myn baron van geene weigering hooren kan, en dat hy volstrekt wil dat gy met hem trouwt.

MARIE,

(grimlagchende.)

Waerlyk, mynheer? Het komt my nogthans voor dat ik my hieromtrent dezen morgen duidelyk genoeg verklaerd heb.

SIMON.

Ja, maer hy beweert dat deze weigering slechts uit kieschheid voortkomt; dat hy die van u verwachten moest, maer dat hy daerom de hoop niet verloren heeft van eens deze kieschheid te overwinnen.

MARIE.

Hieromtrent bedriegt zich mynheer de Sedan. Neen, dat hy niet denke dat dit alleen de oorzaak myner weigering is. De aanbieding, welke hy my heden gedaen heeft, getuigt genoeg van zyne achting voor my; en dit alleen zou my misschien hebben doen besluiten om myne eigenliefde tot zwygen te brengen en hem myn lot in handen te geven. Maer gy weet niet, heer Simon; het leven eener vrouw is dikwyls zoo wonderlyk. Er zyn van die oogenblikken in, hoe kortstondig die ook zyn mogen, die een tydstep in hetzelfde maken,

van hetwelke somtyds eene geheele toekomst afhangt. Ach mynheer! wy vrouwen, wy zyn zoo veel meer te beklagen dan gy mannen. Ons vreugdegenot is kleiner en onze smarten zyn dubbel. Gy vergeet zoo ligt; wy onthouden zoo wel.

(Meer aengedaen)

. Waer gy met 't vermaek en de vreugde vertrekt, laet gy den rouw en de wanhoop achter u en...

(zich hernemende)

ik herhael het u, mynheer, het leven eener vrouw is soms zoo wonderlyk, en wy zyn beklagelyke schepsels op deze wereld.

SIMON.

Kom, kom; steek my al die sombere gedachten eens spoedig uit het hoofd. Wat drommel! men moet toch redelyk zyn. De tyd geneest alles en zoo welligt eene andere liefde....

MARIE.

Mynheer Simon!

SIMON.

Vergeef het my, mejuffer; ik was onbescheiden. Myn baron zond my dan om u te vragen of gy hem een oogenblik onderhandeling wildet vergunnen.

MARIE.

Dat hy kome.

SIMON.

Hy heeft reeds de eer gehad zich hier dezen morgen aen te bieden, maer daer gy niet sprekelyk waert.

MARIE.

Het is de vreemdeling waervan Louise my gesproken heeft.

SIMON.

Ziet ge wel, mejuffer, hoe goede vertegenwoordigers men hebbe, men doet toch nimmer beter zyne zaken dan wanneer men ze zelf verrigt.

MARIE.

't Is mogelyk, myn waerde advokaet; maer ik vrees dat de baron zelf die niet beter zal verrigten.

SIMON.

Ik deed al wat ik kon om u tot eene verzoening te brengen, ik laet nu de zaak aen u beiden over. Ik ga hem uw antwoord dragen en hy zal niet toeven van te komen.

(Ter zyde.)

Hy wacht in het park.

(Luid.)

Te meer, hy heeft u iets ter hand te stellen.

MARIE.

My?

SIMON.

Ja, eene brievenstasch, welke hy in zyns vaders papieren gevonden heeft en die aen den graef van Selmar zou toebehoord hebben.

MARIE.

Aen myn vader?

SIMON.

Deze brievenstasch schynt door mynheer uw vader op zyn sterfbed aen den ouden baron de Sedan toevertrouwd geweest te zyn om die aen u in eigene handen te bestellen. Maer door de schielyke dood van dezen laetsten werd dit onmogelyk, en de brievenstasch bleef onder de menigvuldige papieren van den baron vergeten liggen. Het is maer eenige dagen geleden dat de zoon, de papieren van zyn' vader onderzoekende, dezelve gevonden heeft, alsmede een brief die hare bestemming aenwees.

MARIE.

o Dat hy dan kome! nu brand ik van begeerte om hem te zien.

SIMON,

(ter zyde.)

Kyk, dat zal misschien meer te weeg brengen dan al myne schoone woorden.

(Luid.)

Ik laet u dus, mejuffer, en begeef my by den baron.

MARIE.

o Zeg hem dat ik op hem wacht.

SIMON.

Daeraen zal ik niet ontbreken.

(Hy groet en vertrekt.)

Vyfde tooneel.

MARIE, alleen.

Eene brieven tasch van myn vader, en die aen my moest besteld worden! Wie weet wat belangryke dingen zy voor my niet bevatten kan. Welligt eenige veropenbaringen omtrent myn zoon. O ja, myn vader, niettegenstaende al zyne ontkenningen, moest weten wat er van myn kind geworden is. Ach! zou de hemel dan verzoend zyn en een einde aen myn lyden maken.

Zesde tooneel.

MARIE, ARTHUR.

ARTHUR.

Mejuffer deed my roepen?

MARIE.

Ja mynheer Arthur. Gelief te gaen zitten en beloof my van my met kalmte te aenhooren.

ARTHUR.

Spreek mejuffer.

MARIE.

Dezen morgen ben ik misschien een weinig onbescheiden geweest, daer ik u een geheim wilde doen ontdekken 't welk gy welligt besloten hadt my te verbergen. Vergeef het my, mynheer Arthur; het was slechts uit vriendschap voor u dat ik onbescheiden was. Ik stelde zoo veel belang in alles wat u aenging, wat u gelukkig kon maken, dat ik dacht het regt verkregen te hebben van tot zelfs wat in uw hart het diepst verscholen lag, te mogen weten.

ARTHUR.

Ach! mejuffer, dat geheim...

MARIE.

Ik heb u gevraagd om my met kalmte te willen aenhooren. - Dat geheim, mynheer, 't welk ik dezen morgen met geluk van u zou vernomen hebben en 't welk gy my, hadt gy meer vertrouwen in my gesteld, zoudt hebben veropenbaerd, verlang ik niet meer te weten. Ik had u geerne gelukkig gezien alvorens u te verlaten! maer de hemel heeft het anders beschikt; dat kan ik nu niet meer.

ARTHUR.

Wat zegt gy, mejuffer?

MARIE.

Mynheer Arthur, de vriendschap welke ik voor u gevoelde was zoo buitengewoon; zy bezat iets 't welk men te vergeefs by eene gewoone vriendschap zou zoeken; er trok my iets tot u waervan ik myzelve geen rekenschap kon geven. Het was als of ik uwe moeder was en dat ik u als een geliefden zoon beminde. O ja, met tranen van blydschap in myne oogen vernam ik somtyds dat gy u onder uwe gezellen onderscheidet; ik was trotsch op uwen voortgang, trotsch dat ik uwe weldoenster mogt zyn. Het was het eenige genoeg dat God my nog op deze wereld gelaten had! en nu... goede hemel! nu... is my dit genoeg ook ontnomen.

ARTHUR.

Verklaer u, mejuffer.

MARIE.

Ik ben gedwongen u van hier te verwyderen.

ARTHUR,

(met uitbersting).

My van hier verwyderen!

(Bitterlyk en bedaerd.)

O ja! gy hebt gelyk; gy moet... Ho! ik heb het u reeds gezegd... en ik heb my niet bedrogen; ik ben een

ellendeling, die niet verdien nog onder uwe oogen te verschynen. Verban my uit uwe tegenwoordigheid... doe my door uwe bedienden hier wegjagen. Ik heb het verdiend... ja, ik heb het verdiend.

MARIE.

Maer mynheer...

ARTHUR,

(wanhopig.)

Ho! ik heb myne straf voorzien, en daerom ook zoo lang gezwegen. Ik heb u myn geheim niet gezegd, is het niet waer? maer gy, gy hebt het niettemin in myn hart gelezen. Weet gy wel dat ik dry jaren gezwegen heb?.. weet gy wel dat het veel is zulke langdurige stilzwygenheid als er 't hart van overstelpt is. Welnu, is het niet beter dat ik myn noodlot ken? Is het niet beter dat gy my wegjaegt, dan zonder hoop en in den stille alzo te moeten blyven beminnen?

MARIE.

Wat zegt gy?

ARTHUR.

Maer alvorens u te verlaten wil ik toch myn opgezwollen hart vrylyk lucht geven; ik wil u zeggen hoe groot de liefde is welke ik voor u heb opgevat.

MARIE.

Mynheer, zulke heledigende tael....

ARTHUR.

o Mejuffer, verstoot my nog niet! laet my u zeggen wat ik voor u gevoeld heb van het oogenblik dat ik u den eersten keer zag. Laet my u nog één stond gelukkig aenschouwen en dat ik daarna sterve... Wat scheelt het my! O mejuffer! Sinds dry jaren waert gy alles voor my. By dag en nacht, by waken en slapen, zag ik niets dan u, dacht ik aen niets dan aen u. Gy waert myn licht, myn leven, myn God. Door u leefde, door u gevoelde ik dat ik nog bestond.

MARIE.

Houd op, mynheer! Nimmer had ik my verwacht aen eene bekentenis, doorwelke ik my ten hoogste zou moeten beledigd achten. Doch ik vergeef geerne aen uwe jeugd een gevoel 't welk de rede altyd genoegzaam zal afkeuren. Nooit had ik gedacht dat eene vrouw, die gemakkelyk uwe moeder kan zyn, en welken titel ik my met zoo veel genoegten gegeven had, in staet zou geweest zyn om u ooit liefde inteboezemen. Zeer smart het my dat ik my zoo bedrogen heb, en nog meer dat gy u, omtrent de oorzaak uwer verwydering van hier, hebt vergist. Maer daer gy my nu deze bekentenis gedaen hebt, hebt gy zelf zeer wel gevoeld dat gy niet langer op 't slot kunt verblyven en dat wy moeten scheiden.

ARTHUR.

Ja mejuffer, wy moeten scheiden; ik moet vertrekken.... voor eeuwig.... Maer zoo gy wist wat ik al lyde van u te moeten verlaten, u zoo goed, zoo deugdzaam, die my steeds met weldaden overladen hebt en die ik zoo slecht voor al hare goedheid beloon. Ach! nu gevoel ik al 't schandelyke van myn gedrag! Ik misgreep my aen uwe vriendschap, aen uwe teederheid voor my. Gy bemindet my als een' zoon en ik, uitzinnige, die my aen deze genegenheid niet verstond, ik dorst eene onteerende liefde voor u in myn harte koesteren. Vergeef my deze dwaling, mejuffer! ik smeed er u om op de kniën. Denk dat ik zinneloos geworden was. Doe my het kasteel verlaten, maer jaeg my niet weg met uwe verachting overladen, want ik zou het zeker besterven.

MARIE.

Sta op, mynheer, en hoor wat ik besloten had. Gy gingt het slot verlaten, niet omdat ik uw geheim geraden had! kost ik dan ooit denken dat *ik* het voorwerp uwer zinnelooze liefde geworden was! O neen! had ik er alleenelyk de mogelykheid immer van kunnen voorzien, gy waert voorzeker nooit op het slot gekomen....

maer wel omdat familie zaken my tot die verwydering dwingen en waervan ik u geene verklaring behoef te geven.

ARTHUR.

Is het mogelyk!

MARIE.

Ja mynheer, zie daer de eenige redenen die my aldus deden handelen, en welke gy zoo verkeerd begrepen hebt. - Ik had my gelukkig geacht, schoon van elkanderen verwyderd, ondertusschen van uwe tydingen te mogen vernemen; de bewustheid van uw geluk had somtyds eenige heldere oogenblikken over myne duistere eenzaamheid komen spreiden; dan, gy hebt gemaekt dat my dit genoeg voor altyd ontzegd is. Van heden af moet alle gemeenschap tusschen ons ophouden. U langer op het slot te dulden zoude my kunnen benadeelen; dit moet gy zelf thans begrypen. Dus, vaerwel mynheer; vertrek, vergeet eenen hartstogt waerover gy zelf misschien later zult blozen en ik, ik zal al 't smartelyke, welke my heden uwe bekentenis veroorzaekt heeft, ook trachten te vergeten.

ARTHUR.

Ach! mejuffer, zal ik u dan nimmer meer mogen wederzien?

MARIE.

Nimmer... Door uwe zinnelooze liefde hebt gy ons voor eeuwig gescheiden.

(af.)

Zevende tooneel.

ARTHUR, alleen.

Nimmer, heeft zy gezegd,.... nimmer.... ach! ongelukkige! wat heb ik gedaen!.... En nothans, heeft zy my daer ook niet gezegd dat zy reeds besloten had, nog zonder myne liefde te kennen, van my het kasteel te

doen verlaten. Dus was het myne liefde niet die my hier deed weggagen? neen; het was voor familie zaken, zeide zy. Ik was hier dan te veel; myne tegenwoordigheid alhier had dan iemand kunnen stooren? O ja! nu begryp ik alles. Deze morgen, toen de advokaet Simon het park binnentrad, heeft hy my al schertsende een woord gezegd, waervan ik nu al de beteekenis begin te verstaen: wy gingen het kasteel in eene baronny herscheppen. - Zy gaet trouwen, met een man van adel en daerom moet ik hier weg. Zy bemint dan een' anderen?... Een ander zal hare liefde hebben en ik hare verachting!... Ik, veracht van haer om myne liefde!... O wee hem! wee hem! die de gelukkige medevryer zal zyn.

(Hy valt wanhopig op een stoel neder.)

Achtste tooneel.

DE VORIGE, LOUISE, DE SEDAN.

LOUISE.

Kom binnen, mynheer. Ik zie mynheer Joris niet, maer ziedaer mynheer Arthur die van den huize is. Ik zal zelve mejuffer van uwe komst gaen verwittigen. Wien moet ik aenkondigen, mynheer?

DE SEDAN.

Den baron de Sedan.

(Louise vertrekt.)

ARTHUR

(ter zyde.)

Den baron de Sedan! Hy is een baron en hy komt hier Marie vinden; welke overeenkomst! Hy moet spreken en zoo myn voorgevoel my niet bedrogen heeft, dat hy dan beve.

(Overluid.)

Mynheer de Baron, wat denkt gy van twee personen die elkanderen voor den eersten keer in de wereld ontmoeten en zich reeds haten zonder zelfs elkanderen te kennen.

DE SEDAN.

Ik denk dat zy alle twee, of ten minste één van hen uitzinnig moet zyn.

ARTHUR.

Ik weet niet of gy gelyk hebt; maer gy zult misschien beter kunnen beslissen als ik u zeg dat wy twee dergelyke persoonen zyn.

DE SEDAN.

Dan zyt gy in alle geval zekerlyk de uitzinnige, want ik, ik weet niet waerom ik u zou haten.

ARTHUR.

Ik zal het u zeggen, luister: Een man beminde eene vrouw, doch werd om zyne liefde van haer verstooten. Met moed had hy zich aen zyn noodlot onderworpen, maer de Voorzienigheid of het toeval, gelyk gy het noemen wilt, bragt hem eenen man op zynen weg die door de vrouw bemind werd en het deel kwam nemen 't welk de eerste man, tot vergelding van eene weergalooze liefde, zich dacht toe te behooren. Wat dunkt u, heer baron? kunnen die twee mannen elkanderen niet haten zonder daerom uitzinnigen te zyn?

DE SEDAN,

Ja, zoo het waer is dat mejuffer van Selmar my bemint..

ARTHUR,

(ter zyde.)

Ik had my dan niet bedrogen.

(Luid.)

Baron de Sedan zy bemint u. Is het waer dat gy met haer wilt trouwen?

DE SEDAN.

Mynheer, wie zyt gy dan om my aldus te durven ondervragen?

ARTHUR.

Wie ik ben? ho! ik zal het u zeggen, mynheer. Een arme student, eene weeze door vreemde handen opgekweekt... die geene adelyke titels, of geen schoonen naem gelyk gy, bezit.. die eenvoudiglyk Arthur genoemd wordt,

maer die daerom niet min gevoelt dan gy, ryke verwaenden; en die besloten heeft u te dooden of door uwe hand te sterven.

DE SEDAN.

Hoe! omdat gy het ongeluk hadt niet te behagen aen eene vrouw welke gy bemindet, wilt gy een tweegevecht aengaen met den eersten dien gy ontmoet en dien gy veronderstelt een' gelukkigen medevryer te zyn. Ha! myn jonge vriend, beken met my dat gy daer eene uitnemende gekheid begaet en dat ik wel zou kunnen denken dat uwe hersenen....

ARTHUR.

Al genoeg spotterny, mynheer de baron. Ik heb u gezegd dat ik met u wilde vechten.

DE SEDAN,

(kalm.)

Ik heb zeer wel gehoord, maer ik ben niet gewoon myn leven met den eerstkomende zinnelooze te gaen wagen.

ARTHUR.

Neen, ik ben niet zinneloos... dat hoort gy wel aen myne woorden. Ik ben minyverig, minyverig van u, van alles wat deze vrouw omringt, van een woord, van een glimlach. Waert gy myn vader, ik zou u dooden zoo ik u één liefdewoord aen haer hoorde zeggen. Ziedaer hoe ik bemin, ik... ziedaer hoe ik den hartstogt versta. Noem het zinneloosheid als gy wilt, wat scheelt het my... Dat belet niet dat ik my over myne verstooting wil wreken, en dat ik het niet beter kan doen dan op u die komt om my Marie's hart te ontrukken.

DE SEDAN.

Mynheer, het beste middel dat ik altyd gevonden heb om den grooten twist te vermyden als ik voor eenen oploopenden stond, is van bedaerd te blyven en gy ziet dat ik het ben. - Ofschoon ik u in geen en deele rekening van myn gedrag verschuldigd ben, zal ik u nog-

thans een woord nopens myne komst alhier zeggen. Zaken van eenen geheel anderen aerd als van liefde, hebben my de poorten van dit kasteel geopend. Slechts éénmael had ik het genoeg van mejuffer Selmar, of Marie gelyk gy ze noemt, te zien; van daeg zal het de tweede mael zyn. Besluit gy hier uit dat ik haer of zy my bemint?

ARTHUR.

En nogthans wilt gy met haer trouwen...

DE SEDAN.

Waerlyk! gy raedt overheerlyk goed.

ARTHUR.

Durft gy het ontkennen, mynheer de baron?

DE SEDAN,

Gy zyt wel onbescheiden, myne jonge vriend! maer ik heb ongelyk van my aen uwe woorden te stooren. Ik belast my met u eene kaert van kennisgeving te zenden als ons huwelyk voltrokken is.

ARTHUR,

(uitberstende.)

Ha! welnu!... gy ziet dus wel dat ik my niet bedrogen had... gy ziet dus wel dat gy van hier niet vertrekken moogt zonder my voldoening gegeven te hebben.

DE SEDAN.

Daervoor is de kans tusschen ons te verschillig, mynheer. Uw hoofd ware 't buskruid niet weerd, 't welk ik besteden zou om het te verbryzelen.

ARTHUR.

Ellendige lafaerd!

DE SEDAN,

(kalm.)

Ik heb u reeds gezegd dat gy zinneloos waert en dat gy niet wist wat gy zeidet.

ARTHUR.

Ha! ik kost niet denken dat een edelman zoo lafhar-

tig was. Wat moet ik dan doen om u tot een tweegevecht te doen besluiten? Moet gy dan nog meer gehoond zyn, en moet een slag van myne hand uwe wangen bevleken.

DE SEDAN,

(die den slag afweert.)

Vervloeking! dat is te veel... uwe wapens, mynheer... uwe wapens?

ARTHUR.

Ha! eindelyk!... ik heb daer pistolen in het paviljoen van den tuin... neemt gy dit aen?

DE SEDAN.

Ja, zonder twyfel.

(Joris ontwarende, die door de middel deur binnen komt.)

Ha! behandig dit aen uwe meesteres en zeg haer dat eene belangryke zaek my gedwongen heeft schielyk te vertrekken.

JORIS.

Maer mynheer.

DE SEDAN,

(hem de brieven tasch in de handen duwende.)

Neem, zeg ik u.

ARTHUR,

(die by de middel deur wacht.)

Welnu, Baron?

DE SEDAN.

Ik volg u, mynheer.

Negende tooneel.

JORIS, eerst alleen, vervolgens MARIE.

JORIS.

Wat wil dat beteekenen! een onbekende die zoo plotseling met Arthur vertrekt en my belast deze

brieventasch aen mejuffer ter hand te stellen. Dat komt my zeer vreemd voor, en...
Ha! daer is mejuffer, die zal weten wat het is.

MARIE,

(driftig opkomende.)

Welnu, Joris! waer is mynheer de Sedan?

JORIS.

Mynheer de Sedan?

MARIE.

Ja, hy wachtte hier op my.

JORIS.

Dan is het die heer die daer aenstonds met mynheer Arthur vertrokken is en die my belast heeft u deze brieventasch te overhandigen.

MARIE,

(hem dezelve schielyk afnemende.)

Ha! geef hier....

(zy gaet naer de tafel om de brieventasch te openen.)

JORIS.

Mejuffer schynt zoo ontsteld.

MARIE.

Ach Joris! deze brieventasch komt van myn vader.

JORIS.

Van uw vader, mejuffer!

MARIE.

Een vergezegeld pakket met de wapens van den graef aen myn adres!

JORIS.

Hemel! zoo het eens....

MARIE,

(aerzelende het pakket open te breken.)

Joris!... ik beef....

JORIS.

Heb moed, mejuffer... Gy hebt er reeds zoo veel gehad.

MARIE.

Ja, niet waer? - Welaen.

(Zy breekt het pakket open.)

Een brief...

(Zy breekt den brief open.)

Van myn vader.

(Zy kust denzelven en leest vervolgens.)

‘Marie.

Op 't punt van voor den eeuwigen Regter te verschynen, hoor de laetste woorden, welke u van uw vaders doodsbed gerigt zyn, waervan u heden de oceaen en morgen de eeuwigheid zal scheiden. Een man, voor wien ik borg teekende, is oorzaak van mynen en uwen ondergang. Ik heb alles verloren, en dit verlies sleept my naer 't graf. Doch, alvorens deze wereld te verlaten heb ik my nog van eenen pligt te kwyten. Over zestien jaren werd u uw zoon op myn bevel ontvreemd. Ik was het die hem naer 't vondelingshuis deed overbrengen, maer sedert tien jaren heb ik niet opgehouden voor zyne opvoeding te zorgen.’

(Ophoudende.)

Hy leeft.... hy leeft! hoort gy, Joris, myn zoon leeft. - O myn God! myn God!

(Voortlezende.)

‘Hier nevens bekomt gy de onderrigtingen welke gy noodig hebt om hem te kunnen erkennen. Vaerwel Marie; ik vergeef u uwen misstap. Wees gelukkig, myn kind, en ontvang dezen mynen laetsten zegen. Hier boven zullen wy elkander wederzien.’ - Myn vader!

(Zy breekt het tweede pakket open, leest er eenige woorden in en werpt vervolgens een grooten gil uit.)

JORIS.

Wat hebt gy dan mejuffer?

MARIE.

Te Sinay... by den pachter Schoofs...

JORIS.

Groote God! den vriend uit wiens handen ik Arthur ontving.

MARIE.

Ja, ja... zyn naem ook.... zie, Arthur... - De dagtekening zyner geboorte.... en dan een likteeken op den linker arm... Ach! hy is 't... Arthur... Arthur is myn zoon!...

JORIS.

Genadige Hemel!

MARIE.

Loop... vlieg... breng hem by my... waer is hy? Arthur... myn zoon... dien ik weggejaegd heb... myn zoon!... Maer ga dan... breng my myn zoon....

(Men hoort twee pistoolscheuten digt achter elkander.)

JORIS.

God!

Stemmen van buiten.

Help! help!...

MARIE.

Wat is dat?

Tiende tooneel.

DE VORIGEN, DE SEDAN, ARTHUR, SIMON.

MARIE,

(die Arthur ziet binnen komen.)

Daer is hy!.. Arthur!.. Arthur! uw arm...

(Zy ontbloot denzelven.)

Ja... het is wel zoo. Daer staet het likteeken... Arthur, gy zyt myn zoon. -

DE SEDAN EN SIMON.

Haer zoon?

MARIE.

Ik ben uwe moeder.

ARTHUR.

Ik ben uw zoon?... Gy zyt myne moeder?...

(Zich met schrik van haer verwyderende.)

Ho!! -

MARIE.

Myne teederheid voor u was dan geen ydel gevoel.... gy waert myn zoon....

ARTHUR

(verflauwende.)

Neen... neen... het is niet waer... gy zyt myne moeder niet... Het ware te ysselyk...
bloedschender... Ik een bloedschender... Wee my!...

(zyne hand op zyn hart leggende.)

Ach! hier.. hier... ik ben doodelyk gewond...

ALLEN behalve DE SEDAN.

Gewond!

DE SEDAN,

(zyne pistolen latende vallen.)

Ongelukkige, wat heb ik gedaen!

(Arthur valt buiten kennis in de armen van Marie, die hem ondersteunt.)

TAFEREEL.

Derde bedryf.

Het tooneel verbeeldt dezelfde kamer van het eerste bedryf.

Eerste tooneel.

SIMON gezeten, JORIS.

SIMON.

Wie drommel zou ooit gedacht hebben dat die mynheer Arthur zulk een oplopend gastje was! En het was wel in den uitersten nood dat mynheer de baron besloot hem voldoening te geven. Nu is hy wanhopig over hetgeen hy gedaen heeft en had hy geweten dat het de zoon van mejuffer was...

JORIS.

Ja, dan zou zeker dat ongelukkig tweegevecht geene plaets gehad hebben.

SIMON.

En hoe bevindt zich thans mynheer Arthur?

JORIS.

Over een half uer is men tot de uithaling van den kogel overgegaen, en deze bewerking heeft den gewenschten uitslag gehad. Het schynt dat de kogel door de borst gegaen is, zonder de long aenteraken, en op de vierde rib onder 't schouderblad is blyven zitten.

SIMON.

Dus dat de wonde niet volstrekt doodelyk is.

JORIS.

De heelmeesters vreezen de ontsteking die door de wonde zou kunnen veroorzaekt worden. Zy hebben hem

strengelyk het spreken verboden en laten daerom niemand by hem gaen; zelfs niet mejuffer Marie, wier tegenwoordigheid hem zou kunnen rampzalig zyn.

SIMON.

Arme mejuffer! hoe pynlyk moet haer deze scheiding niet vallen.

JORIS.

Dat kunt ge wel denken. - Wat zynen toestand merkelyk verergerd heeft, en wat misschien doodelyk zou zyn, zoo het zich nog vernieuwde, is die vlaeg van raeskalling waerin hy geheel het verband afgetrokken heeft, terwyl hy niet ophield van roepen dat de bloedschender veroordeeld was om te sterven. Deze gedachte schynt hem niet te verlaten.

SIMON.

Ongelukkige jongeling! hy was dan in ernst op zyne moeder verliefd?

JORIS.

Het schynt zoo... Echter heb ik er nooit iets van vernomen.

SIMON.

En kende mejuffer van Selmar de gevoelens van mynheer Arthur ten haren opzigte niet?

JORIS.

Ha mynheer!... kost gy dat van haer denken! zou zy hem één minuet op het kasteel geduld hebben? Zy verwyderde hem om dat zy, gelyk gy wel weet, niets meer bezat. Hy vergiste zich wegens de oorzaak dier verwydering en daerdoor bragt hy zyn schrikkelyk geheim aen den dag; zonder dat had zy het misschien nooit geweten. Want ik ken mynheer Arthur, ik... hy had liever gestorven dan mejuffer in iets ongenoegen te verschaffen.

SIMON,

(opstaende.)

Ik hoor haer... Laet ons daervan zwygen.

Tweede tooneel.

DE VORIGEN, MARIE.

MARIE.

Joris, zeg aen de persoonen die in de voorzael wachten, dat het volstrekt onmogelyk is van hen by mynheer Arthur toetelaten.

JORIS,

(vertrekkende.)

Ja mejuffer.

MARIE,

(Simon groetende en gaende zitten.)

Mynheer Simon.

SIMON.

Mejuffer, ik kwam naer den staet van mynheer Arthur vernemen. Joris heeft my gezegd dat hy nog buiten doodsgevaer niet was.

MARIE.

Ach! mynheer, de minste ontroering kan hem noodlottig zyn. Arm kind! Moest ik dan twintig jaren naer hem zoeken en als ik hem eindelyk wedervind, is het om hem voor eeuwig te verliezen.

SIMON.

o Neen! neen, mejuffer; de hemel zal zoo wreed niet zyn.... hy zal u uwen zoon behouden.

MARIE.

Ach, mynheer Simon! 't geen dezen morgen my nog gelukkig had gemaekt, maekt my thans wanhopig. Myn zoon weder te vinden was de eenige droom van twintig jaren myns levens... Deze droom is verwezenlykt en ik moet my van myn zoon scheiden.

SIMON.

En zoo hy geneest?

MARIE.

Ik kan onder zyne oogen niet blyven daer ik hem om zyne liefde uit myne tegenwoordigheid gebannen heb. Hy zal in de wereld gaen schitteren en ik, zyne moeder, in een klooster gaen verslensen ten einde elkander op den weg des levens nimmermeer te ontmoeten en over elkander te blozen.

SIMON.

Mejuffer is zoo streng.

MARIE.

Neen Simon. - Begrypt gy nu waerom ik dezen morgen de aanbieding van mynheer de Sedan weigerde, waerom ik niet trouwen kost?

SIMON,

(een weinig verlegen.)

Zekerlyk mejuffer... ik was nog verre van te denken dat een dergelyk geval...

MARIE.

Zeg maer vry dat gy niet kost denken dat ik onteerd was, ik die nog gisteren elks achting bezat en die nog gisteren door elkeen had doen logenstraffen alwie aen myne deugd had durven twyfelen. Ach! de uiterlyke schyn is somtyds wel bedriegelyk, gy ziet het.

SIMON.

Mejuffer...

MARIE.

En wat zegt mynheer de Sedan van my?

SIMON.

Hy beklagt u, mejuffer, want hy kan niet gelooven dat gy schuldig waert...

MARIE.

Schuldig! o myn God!

SIMON.

Ook eerbiedigt en waerdeert hy u. Gy hebt hem niet

willen bedriegen, daer het u niet moejelyk was geweest hem uw geheim te verbergen. Gy zyt eens ongelukkig geweest, ziedaer wat hy van u denkt.

MARIE.

Ongelukkig! o ja mynheer! ja... maer schuldig, neen. Ik ben vyf en dertig jaren oud, myn zoon is er twintig; reken en zeg my of ik schuldig kon zyn... Neen, mynheer, neen; gruwelyk geweld en onteering, ziedaer al myne schuld... ziedaer al myn ongeluk.

SIMON.

Is het mogelyk! en de hemel straft de wangedrogten niet die zulke schelmstukken begaen!

MARIE.

Neen, zy leven in rust op deze wereld... hunne slagtoffers alleen boeten 't kwaed 't welk zy gedaen hebben.

SIMON.

Gy hebt gelyk, mejuffer....

MARIE.

Mynheer Simon, wanneer denkt men tot de verkooping myner goederen over te gaen?

SIMON.

Ach, mejuffer! denkt men tegenwoordig daer aen. Mynheer de Sedan is over uw ongeluk veel te diep getroffen geweest om niet dadelyk alle regtsplegingen tot nader bevel te doen ophouden. Hy heeft my zelfs iets van een voornemen gezegd, 't welk ik hoogst heb goedgekeurd en 't welk hy u zelf zal verklaren.

MARIE.

't Is dan daerom dat hy my gevraegd heeft of ik hem ontvangen kon.

SIMON.

Ha!

MARIE.

Ja, hy heeft my geschreven. Ik heb hem geantwoord

dat ik hem wachtte. Te meer omdat ik hem eenige verklaringen nopens myn gedrag verschuldigd ben. Hy moet de waerheid weten omdat hy my geheel zyne achting zou wederschenken. Ik gevoel dat ik ze noodig heb, om nog een weinig vertroosting in myn ongeluk te vinden. Nu dat myne schande geweten is, gevoel ik ook dat het wedervinden van myn' zoon niet toereikend is om myn gemoed gerust te stellen; ik moet de achting van een eerlyk man kunnen verwerven. Aen hem dus geheel de waerheid en ik twyfel niet, als hy die uit mynen mond zal weten, of hy zal my oordeelen gelyk ik verdien geoordeeld te worden.

SIMON.

Verwacht van hem, mejuffer, al wat men van eene edele ziel verwachten mag. En is het in zyne magt niet uw ongeluk te herstellen, ten minste zal hy u regt doen en u de voldoening geven van uw hart aen iemand te hebben mogen openen die u zekerlyk weet te waerden.

JORIS,

(opkomende.)

Mejuffer, 't rytuig van mynheer de Sedan komt daer zoo even 't voorplein opgereden.

MARIE.

Reeds!

SIMON.

Dan verlaet ik u, mejuffer... Sta my toe dat ik nog voor den avond naer den staet van mynheer Arthur kome vernemen.

MARIE.

o Mynheer Simon, hoe meer hoe liever... Ik dank u voor uwe goede genegenheid.

SIMON.

Zoo dan, tot wederziens, mejuffer. - Houd maer moed. - Alle hoop is nog niet verloren.

MARIE.

Gave de hemel dat gy de waerheid zeidet, mynheer.

(Simon groet en vertrekt.)

MARIE.

Joris, verzoekt mynheer de Sedan van binnen te komen.

JORIS,

(vertrekkende.)

Oogenblikkelyk mejuffer.

Derde tooneel.

MARIE,

alleen.

Welaen, verzamelen wy al onzen moed. Ik gevoel dat ik dien noodig heb. Waerom beef ik? is het van schrik?.. Hy ontnam my welligt myn zoon... Ik zou hem dan moeten schuwen en nogthans verlang ik naer zyne tegenwoordigheid. Ik weet het niet, maer het schynt my dat ik min ongelukkig zal zyn, als hy my zal gehoord hebben. - Hemel! daer is hy.

(Zy leunt tegen een meubel.)

Vierde tooneel.

DE VORIGE, DE SEDAN door JORIS binnengeleid.

DE SEDAN,

(zeer hoffelyk.)

Mejuffer, het is niet zonder eenigen schroom dat ik my onder uwe oogen durf vertoonen. Gy moet my wel schuldig achten, ik weet het; maer de hemel is my tot getuige dat ik alles gedaen heb wat een man van eer doen kan, om dat rampzalig tweegevecht te vermyden.

MARIE.

Ik weet het, mynheer. Ook beschuldig ik u niet; myn zoon heeft u beledigd, gy kost u om mynentwille niet laten onteeren.

DE SEDAN.

Ach! mejuffer, geloof dat ik voor u alles had aenveerd, tot zelfs de oneer, had ik geweten dat die heer Arthur... uw zoon was... En heb ik misdaen mejuffer, ik bid u om versooning.

MARIE.

Ik geloof u, mynheer, en uw gedrag heeft geene verschooning noodig. Al wat ik u vraeg is van my te willen aenhooren. Ik ben eene veropenbaring verschuldigd aen hem die my weerdig geacht heeft my zyne hand te schenken.

DE SEDAN.

Neen mejuffer, behoud uw geheim. Met wat regt zou ik het moeten weten. Ik had u ongelukkig gemaekt; ik wilde myn ongeluk herstellen en uwen ondergang beletten met u myne hand te bieden; dit was niet meer dan billyk. En omdat het u niet mogelyk was myne aenbieding te aenveerden, is het niet genoeg dat ik de oorzaak uwer weigering ken en moet gy my uw leven openleggen.

MARIE.

Ja mynheer, ja... ik wil u alles zeggen want ik wil uwe achting weder krygen.

DE SEDAN.

Gy hebt ze nog geen oogenblik verloren, mejuffer. Neen, ik wil uw geheim niet weten. De openbaring daarvan zou niets doen dan myn hart nog dieper bedroeven, dewyl ik reeds de overtuiging heb dat gy niet schuldig kost zyn.

MARIE.

Ach! mynheer, ik bedank u... ik bedank u. Gy hebt de arme vrouw regt gedaen.

DE SEDAN.

Dit is niet genoeg, mejuffer, voor myne eigene voldoening. - Ik ben hier gekomen om my van een' edeler pligt te kwyten.

MARIE.

Hoe mynheer?

DE SEDAN.

Aen de aendringingen van hebzuchtige bloedverwanten

gehoor gevende, eischte ik van u de betaling van eene som die nauwelyks geheel uw vermogen evenaerde. Ik dacht niet dat ik daerdoor uwen ondergang had kunnen bewerken. Thans gevoel ik... hoe weinig edel myn gedrag omtrent u was en hoe baetzuchtig ik u heb moeten schynen. Ik wil niet dat men kunne zeggen dat ik de oorzaak van uw verderf ben en is het my niet vergund u geheel, gelyk ik het dezen morgen nog verhoopte, aen 't geluk wedertegeven, zoo wil ik ten minste, zoo veel het in myne magt is, tot hetzelfde medewerken. Aenveerd, mejuffer, dezen kwytbrief van my, die u in, 't vrye bezit uwer goederen doet blyven.

MARIE.

Mynheer!

DE SEDAN.

Gy zyt niet meer meesteres van hem te weigeren. Denk dat gy een' zoon hebt dien gy voor een weinig hoogmoed toch in het ongeluk niet kunt storten.

MARIE.

Neen, mynheer... neen... behoud alles. Myn zoon zal niet ongelukkig zyn; hy bezit genoeg om zyne gekozene loopbaen te voltrekken, en wat zyne moeder betreft.....

DE SEDAN.

Mejuffer, ik bid u... Het gemis uwer hand kost my reeds zooveel, bedroef my niet nog meer door deze nieuwe weigering. Aenveerd myne aanbieding, niet als eene weldaed die u zou kunnen beledigen, maer als eene herinnering aen een man die trotsch en gelukkig was geweest u zynen naem te mogen schenken en die thans gevoelt dat hy zyn leven lang uw verlies zal betreuren.

MARIE,

(den kwytbrief nemende.)

Ach! rampzalige die ik ben! gy zoo goed en ik zoo weinig uwer waardig!

DE SEDAN,

(zyne tranen verbergende.)

Vaerwel, mejuffer!... vaerwel... Ik vertrek met opgeruimder hart, de verzekering met my dragende dat ik u min ongelukkig zal laten.

MARIE.

o Mynheer! nog één oogenblik!... o! nu moet gy my hooren wyl ik toegestaen heb uwe weldaden te aenveerden... weiger my deze gunste niet... ik verzoek... ik smeek het u... laet my u zeggen wat my ongelukkig, my schuldig heeft gemaekt.

DE SEDAN.

Neen... zeg my niets; want ik zou minyverig zyn van de liefde welke gy een ander geschonken hebt.

MARIE.

Een ander! o myn God! gy vergist u dan ook aen my? Ach! ik dacht het wel... wie zou zoo iets kunnen vermoeden... daerom ook wilde ik u alles zeggen... myne liefde! die heeft niemand gehad.

DE SEDAN,

(verwonderd.)

Wat zegt gy mejuffer?

MARIE.

Neen! by myn leven niet... o myn hemel! liefde! dacht ik wel daeraen. Luister: ik was een kind, vyftien jaren oud, hoort gy, vyftien jaren, toen ik het slagtoffer van het afschuwelykste verraed werd.

DE SEDAN.

Slagtoffer van een verraed, zegt gy?

MARIE.

Ik woonde in eene kostschool te Ryssel. Daer had ik eene gezellinne die één jaer ouder was dan ik. Zy had my menigmael gesproken van eenen jongeling die haer somtyds achtervolgde en zich verstouten dorst haer te schryven. Op eens hoorde ik niets meer van den jongeling en dacht daerdoor dat zy hem niet had willen aen-

hooren. Een dag... schrikkelyke herinnering! werd zy plotseling ziek en viel zy in eene vreesselyk raeskallende koorts. Daer hare slaepkamer in het voorgebouw was en juist met een venster op de straet uitzigt had, oordeelden de geneesheeren het geraedzaem, om het gerucht der straet te vermyden, haer van kamer te doen veranderen, en ik werd gedwongen haer de myne, die geheel in het achterste gedeelte van 't gebouw gelegen was, afstaen. Ik nam dan nog den zelfden dag bezit van het appartement myner gezellinne en des avonds, zonder eenig gevaer te vreezen, legde ik my gerust te slapen. Ach! hoe vreesselyk was de ontwaking! Rond middernacht hoor ik eenig gerucht aen myn venster... ik rigt my ylins op.... Het was heldonker... ik hoorde de wind huilen en de donder kletteren... Ik zag niemand... Ik meende dat het onweder was.

DE SEDAN.

o Hemel! vervolg... vervolg...

MARIE.

Eensklaps voel ik een man.... een man!... die my in de armen klemt.... verraed!.. ik wil roepen.... onmogelyk.... zyn mond op den mynen gedrukt belet myn geschreeuw.... Ik bezwym.... ongelukkige! ik was verloren.

DE SEDAN,

(hoogst aengedaen.)

Genoeg!.. genoeg!

MARIE.

o Niet waer! het was schrikkelyk. Begrypt gy?.. onteerd.. met geweld.... zonder zich te kunnen verdedigen... zonder om hulp te kunnen roepen.

DE SEDAN.

Maer zyn naem?.. de naem van den snoodaerd?

MARIE.

Dien ken ik slechts ten halve, maer ik ging hem geheel

weten. Met 't kriecken van den dag vloog ik naer de kamer myner vriendin. Zy alleen kost my den zelven zeggen. O foltering! zy was den zelfden nacht overleden.

DE SEDAN.

Ja, ja... verder?..

MARIE.

In myne kamer had ik een' brief gevonden... een brief waerin zy hem schreef van haer te middernacht in hare kamer te komen vinden. Ik was dus het slagtoffer eener gruwelyke misvatting geworden.

DE SEDAN.

En die brief, om 's hemels wil! die brief?

MARIE,

(eenen brief uit haren boezem trekkende.)

Hier is hy.

DE SEDAN.

Geef... o myn God!

(Na den brief geopend te hebben.)

Is het mogelyk! - Marie!... Marie!... die brief was aen my gerigt... Ik was 't... ik ben Albert.

MARIE.

Gy!.... Gy!....

DE SEDAN.

Ik die u zoo snoodelyk behandelde, daer ik dacht by degene te zyn die my geschreven had... Ik, die thans myne euveldaed wil herstellen... Ik die aen uwe voeten om genade en vergiffenis smeek.

MARIE,

(hem in de armen vliegende.)

Albert... Ach!... ik ben gelukkig.

DE SEDAN,

(haer omhelzende.)

Marie!... myne vrouw!....

ARTHUR,

(tusschen de schermen.)

Weg! weg van my! - Bloedschender! bloedschender!

MARIE.

De stem van Arthur!

DE SEDAN.

Van myn zoon! ach! en ik heb hem vermoord.

(Zy loopen beiden naer 't verschiet.)

Vyfde Tooneel.

DE VORIGEN, ARTHUR, JORIS.

ARTHUR,

(komt geheel in wanorde en verwilderd opgelopen. - Zyn hemd is met bloed bemorst.)

Laet my! laet my!... Ik moet, ik wil sterven.

MARIE.

Ach! ongelukkige! wat hebt gy gedaen?

DE SEDAN.

Arthur... myn zoon! ach! vergeef het my.... ik ben uw vader.

ARTHUR,

(in de hevigste wanhoop).

Myn vader! gy myn vader!.. Ik ben dan vadermoorder ook.... Bloedschender en vadermoorder!... Doemnis!!.... doemnis!! ach! ik sterf!...

(Hy valt.)

TAFEREEL.

(De gordyn daelt spoediglyk).

Einde.